

ŽIVLJENJE NAJSTNIKOV

Najstniki doma in čez planke

Področje naloge: SOCIOLOGIJA

Vrsta naloge: RAZISKOVALNA NALOGA

UČENKI:

Nika DRNOVŠEK, 8. razred

Nikolaja STIBILJ, 8. razred

MENTORICA:

Karmen GLUHODEDOV

OSNOVNA ŠOLA MAJDE VRHOVNIK

Ljubljana, april 2021

ZAHVALA

Da je pred nami zaključena raziskovalna naloga, se zahvaljujemo vsem, ki so nama pri delu pomagali, še posebno mentorici, Karmen Gluhododov, ki naju je spremljala in spodbujala na poti raziskovanja. Hvaležni sva vrstnikom v tujini, ki z nami sodelujejo v Erasmus+ projektu. Učenci sledečih osnovnih šol so izpolnjevali najin vprašalnik: Szkola Podstawowa im. Wspolnej Europy w Nawodnej (Poland), Lødderup Friskole (Denmark), École Félix Reymond at Mollans sur Ouvèze (France) in Istituto Comprensivo Statale di Ciminna (Italy).

Nikolaja in Nika

Kazalo vsebine

POVZETEK.....	6
UVOD.....	7
TEORETIČNI DEL.....	9
1 OBDOBJE NAJSTNIŠTVA.....	9
1.1 Najstništvo ali adolescenca	9
1.2 Spreminjanje najstniških možganov	10
2 NAJSTNIKI IN PROSTI ČAS.....	13
2.1 Prosti čas	13
2.2 Idoli	16
3 NAJSTNIKI V DRUŽINI IN V DRUŽBI.....	18
3.1 Najstniki v družini	18
3.2 Najstniki v družbi	20
4 NAJSTNIKI V ŠOLI.....	22
4.1 Težave v šoli.....	22
4.2 Odpor do šole	22
EMPIRIČNI DEL	25
5 NAMEN RAZISKAVE, RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE.....	25
5.1 Namen raziskave.....	25
5.2 Raziskovalna vprašanja	25
5.3 Raziskovalne hipoteze.....	26
6 METODA	27
6.1 Udeleženci	27
6.2 Vključenost po razredih.....	28
6.3 Postopek.....	29
7 REZULTATI ANKETE.....	29
ZAKLJUČEK.....	59
LITERATURA	62
9.1 Avtorska dela	62
9.2 Elektronski viri.....	62
9.3 Slikovni viri.....	63
PRILOGA.....	64
10.1 Spletna anketa.....	64

KAZALO SLIK

Slika 1: Razvoj možganov od 26. tedna gestacije do obdobja najstništva.....	11
Slika 2: Limbična regija in prefrontalni korteks.....	12
Slika 3: Najstnica v sobi, polepljeni s posterji idola.....	17
Slika 4: Najstnica v pogovoru z mamo	18
Slika 5: Najstniki v svoji družbi.....	20
Slika 6: Težave pri učenju	22

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Spol slovenskih anketirancev.....	27
Graf 2: Spol tujih anketirancev.....	27
Graf 3: Razredi	28
Graf 4: Razredi	28
Graf 5: Kako najraje preživljaš prosti čas?	29
Graf 6: Kako najraje preživljaš prosti čas?	30
Graf 7: Tvoj najljubši glasbenik/glasbenia ali glasbena skupina?	31
Graf 8: Tvoj najljubši glasbenik/glasbenica ali glasbena skupina?.....	31
Graf 9: Več poslušas glasbo domačih (slovenskih) ali tujih izvajalcev?	32
Graf 10: Več poslušas glasbo domačih ali tujih izvajalcev?.....	33
Graf 11: Katero zvrst glasbe najraje poslušas?.....	33
Graf 12: Katero zvrst glasbe najraje poslušas?.....	34
Graf 13: Tvoj najljubši film ali serija?.....	35
Graf 14: Tvoj najljubši film ali serija?.....	35
Graf 15: Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?	36
Graf 16: Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?	37
Graf 17: Katero resničnostno oddajo najraje gledaš?	37
Graf 18: katero resničnostno oddajo najraje gledaš?	38
Graf 19: Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?.....	39
Graf 20: Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?.....	39
Graf 21: Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?.....	40
Graf 22: Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?.....	41
Graf 23: Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?	42
Graf 24: Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?	42
Graf 25: Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)?.....	44
Graf 26: Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)	44
Graf 27: Ali obiskuješ glasbeno šolo?	45
Graf 28: Ali obiskuješ glasbeno šolo?	45
Graf 29: Ali aktivno treniraš kakšen šport (trener, klub)?	46
Graf 30: Ali aktivno treniraš kakšen šport (trener, klub)?	47

Graf 31: Koliko časa se tedensko, izven šole in treningov v prostem času rekreativno giblješ - sprehodi, tek, športne igre z vrstniki...?	48
Graf 32: Koliko časa tedensko se izven šole in treningov v prostem času rekreativno giblješ - sprehodi, tek, športne igre z vrstniki...?	48
Graf 33: Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?	49
Graf 34: Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?	50
Graf 35: Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje...)?	51
Graf 36: Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje...)?	51
Graf 37: Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?	52
Graf 38: Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?	53
Graf 39: Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?	53
Graf 40: Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?	54
Graf 41: Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?	54
Graf 42: Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?	55
Graf 43: Kako sprejet/-a se počutiš v šoli?	55
Graf 44: Kako sprejet/-a se počutiš v šoli?	56
Graf 45: Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?	57
Graf 46: Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?	57

POVZETEK

Izraz “najstništvo” je relativno mlad, saj se je v Ameriki usidral šele sredi 20. stoletja. Očitno pa je najstništvo tisto obdobje, ki še vedno, kot že v preteklih desetletjih, buri duhove raziskovalcev. To nikakor ne preseneča, saj ga povezujemo s spremembami, samoizpraševanjem, drznostjo, osamosvajanjem ter obvladovanjem sveta okoli sebe skozi oči človeka, ki ni več otrok, pa tudi odrasla oseba ne.

Raziskovalna naloga raziskuje posebnosti življenja sodobnih najstnikov na treh področjih. To so: šola, prosti čas in tehnologija. Podatki so bili pridobljeni na podlagi raziskovalne metode anketiranja. Na anketna vprašanja so odgovarjali najstniki naše šole ter njihovi vrstniki v Franciji, Italiji, na Danskem in Poljskem. Raziskovalna naloga podaja primerjalne izsledke na podlagi treh hipotez, ki sva jih z najinim raziskovanjem večinoma ovrgli, saj se je izkazalo, da se slovenski najstniki v prostem času res najraje družijo s prijatelji, najstniki čez planke pa raje igrajo video igrice. Vsi anketiranci za šolo dnevno v povprečju porabijo 1 do 2 uri, najbolj pa naju je presenetilo, da slovenski najstniki v družbi s pametnim telefonom preživijo veliko manj časa kot najstniki čez planke - povprečno kar 2 uri manj. Ta čas midve in najini sovrstniki (po odgovorih sodeč) raje nameniva prijateljem, rekreaciji, družini in staršem.

KLJUČNE BESEDE: najstniki, generacija Z, šola, prosti čas, tehnologija.

UVOD

Kakšno je življenje najstnikov doma in kakšno je življenje najstnikov v tujini? Ker sva tudi sami najstnici, naju to seveda zelo zanima. Midve zelo radi poslušava glasbo (posebej Billie Eilish, ker je tako posebna in nekonvencionalna) in si ogledava kakšno dobro serijo za mlade (v zadnjem času nama je zakon ameriška serija Stranger Things). Telefon je bolj tako, za poslušanje glasbe ali hitro izmenjavo sporočil s sošolci (kaj je za domačo nalogo, kaj sprašuje pri matematiki) in prijateljicami. Obe pa sva kar navezani na svojo družino in sorojence, zato veliko prostega časa preživiva z njimi - ob pogovorih, igrah, sprehodih na Šmarno goro. Kaj pa ostali najstniki, ki pripadajo generaciji Z?

Beseda najstniki se je prvič pojavila že pred stoletjem, vendar je širšo uporabo dosegla šele v zadnjih desetletjih, ko so mediji postali dobesedno obsedeni s tem obdobjem; kako se najstniki oblačijo, katere knjige berejo, katere aplikacije uporabljajo, kakšno glasbo poslušajo, katere serije so najbolj priljubljene. V zadnjem desetletju, ko tehnologija napreduje dobesedno iz dneva v dan, smo najstniki tisti, ki se najbolj spoznamo na računalnike, pametne telefone, virtualno resničnost in naše mnenje ter okus velikokrat usmerjata razvoj na tem področju.

Generacija Z smo mladi, rojeni med leti 1995 in 2010. Smo nasledniki milenijcev ali generacije Y, kateri so večinoma pripadali naši starši. Med otroci in starši so vedno generacijske razlike in to velja tudi za ti dve generaciji. Pripadniki Z generacije smo namreč rojeni med pametnimi telefoni, tablicami, plazmami in se med njimi počutimo kot ribe v vodi. Pri učenju si pomagamo z internetom in YouTubom, komuniciramo preko Instagrama in Snapchata, obvladamo več stvari hkrati (pisanje domače naloge, gledanje serije, poslušanje glasbe, pogovarjanje po Viberju), imamo močno podjetniško žilico, smo zahtevni potrošniki, ne poznamo meja pri sklepanju prijateljstev in se zlahka naučimo komunicirati v tujih jezikih, raje uporabljamo smejkote kot besede, smo navdušeni borci za boljši in čistejši svet, zavedamo se, da si moramo stvari prislužiti in da bomo verjetno v prihodnosti opravljali poklice, ki danes sploh še ne obstajajo.

Glede na to, da najstniki dandanes ne poznamo meja (vsaj spletnih ne), naju je zanimalo, ali se življenje najstnikov v Italiji, Franciji, na Danskem in Poljskem razlikuje od tega, ki ga živimo v

Sloveniji. Tako sva lahko za namen najine raziskave izkoristili vezi, ki jih ima naša šola preko različnih mednarodnih projektov s šolami v tujini in o tem s pomočjo ankete povprašali tako najine sovrstnike doma kot čez planke. Želeli sva ugotoviti, kako najina generacija preživlja prosti čas, koliko časa nameni šolskim obveznostim in koliko časa pametnim telefonom. Je šola res stiska in pametni telefon stalni spremljevalec pripadnika generacije Z, kot nam pogosto očitajo milenijci?

TEORETIČNI DEL

1 OBDOBJE NAJSTNIŠTVA

1.1 Najstništvo ali adolescenca

Obdobje med otroštvom in odraslostjo imenujemo adolescenca, mladostništvo ali najstništvo. To je obdobje socialnega in duševnega dozorevanja, za katero, tako kot za vsako drugo življenjsko obdobje, veljajo določene značilnosti.

Braconnier (2001) pravi, da se adolescenca začne s puberteto, ta pa se dandanes začne bolj zgodaj kot v preteklosti in sicer:

- obdobje **zgodnje adolescence** traja od 10. do 14. leta starosti,
- obdobje **srednje adolescence** traja od 15. do 19. leta in
- obdobje **pozne adolescence** traja od 20. do 24. leta.

Adolescenca označuje prehod iz sveta otroštva v svet odraslih in večina adolescentov ta prehod izvede brez večjih težav in pretresov. Čeprav je to obdobje polno novih izzivov, potreb, nenadnih silnih želja in nemerljivih izkušenj, ga nujno spremljajo tudi dvomi, negotovosti in tveganja, ki so neločljivo povezani z velikim številom novosti. (prav tam)

Z adolescenco ne gre zamenjevati pubertete. Slednja je proces pospešenega biloškega razvoja, ki poteka nekje od 10. do 13. leta starosti pri dekletih in od 12. do 15. leta pri fantih, konča pa se z biološko zrelostjo posameznika.

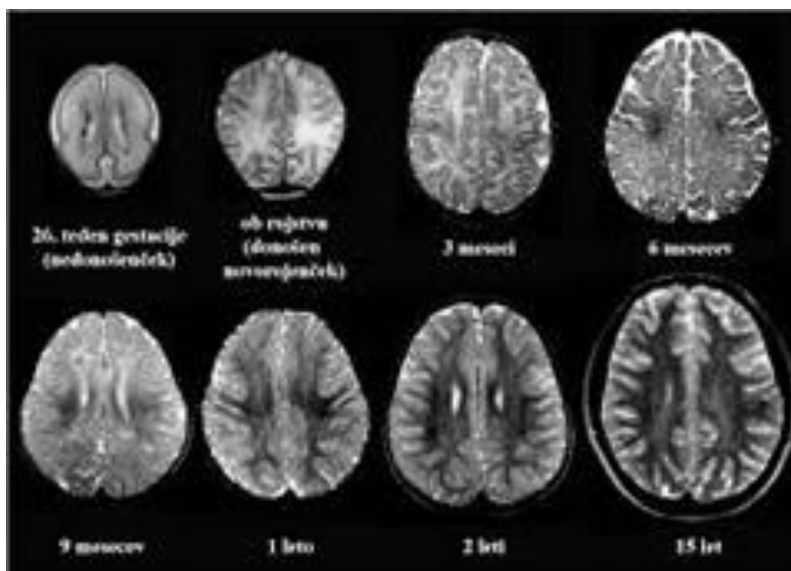
Po koncu pubertete je do izoblikovane odrasle osebnosti, ki je popolnoma sposobna skrbeti zase in za svoje otroke, še dolga pot in mnogi avtorji poudarjajo, da je adolescenca rezultat hitrega razvoja naše civilizacije – če pomislimo, še samo 100 let nazaj so dekleta v povprečju dobile prvo menstruacijo pri 16. letih starosti (biološka zrelost) in približno v istem obdobju so se poročile, znale skrbeti za otroke, delati na polju in podobno (psiho-socialna zrelost). Danes dekleta v povprečju dobijo prvo menstruacijo pri 12., med približno 23. in 28. letom pa se v

povprečju poročijo, dobijo službo, prvo stanovanje itd. Vmes pa je več kot desetletje mladostništva, postopnega dozorevanja in odraščanja. (Vičič, 2002)

Adolescenti ali najstniki (z njimi pa njihovi starši) se v tem obdobju soočajo z nenehnimi nihanji razpoloženja in uporniškimi vedenjem, ki imata največ opraviti z željo po samostojnosti. Nenavadno hitro preklaplajo med veseljem in žalostjo, pogosto brez pravega razloga (posledica podivjanih hormonov), oblačijo in urejajo se grozno, ne ubogajo, občasno ne skrbijo za red in čistočo, doma pa večino časa preždiijo v svoji sobi, vstajajo, tik preden je treba oditi v šolo, zamujajo dogovorjeno uro prihoda domov, z grdim obnašanjem testirajo družinske vrednote, pravila in potrpežljivost. (dostopno na: <http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/5802/Kako-razumeti-%C5%A1e-tako-nemogo%C4%8Dega-najstnika>, 15.12.2020)

1.2 Spreminjanje najstniških možganov

Povprečni možgani odraslega človeka tehtajo 1400 gramov, kar je približno 2 odstotka telesne teže, ob rojstvu donošenega, zdravega novorojenčka pa možgani tehtajo 300 g, kar predstavlja približno 10 odstotkov telesne teže. Tekom odraščanja lahko opazujemo rast, razvoj in zorenje možganov – ti procesi omogočajo pridobivanje in usvajanje veščin in znanj, ki so kasneje značilni za odrasle, saj se odrasli in otroški možgani razlikujejo tako po teži, videzu, anatomskih in biokemičnih značilnostih kot tudi po procesih, ki se v njih odvijajo. Od 300 g ob rojstvu do 1400 g v odraslosti, od praktično na površini gladkih do primerno nagubanih, od nemieliziranih in prostorninsko manjših do polno mieliziranih možganov preteče 20 do 30 let. (Bregant 2012).

Slika 1: Razvoj možganov od 26. tedna gestacije do obdobja najstništva

Obdobje adolescence ali najstništva je drugo obdobje intenzivnega preoblikovanja možganov, ki se začne okrog 11. leta in nadaljuje vse do srednjih dvajsetih let. Nekatere spremembe se zgodijo pred puberteto, nekatere se nadaljujejo dolgo po tem. Spreminjanje možganov je odvisno od starosti, hormonskih sprememb, izkušenj, družinskih vzorcev. (dostopno na: <https://www.stik.si/mozgani-najstnikov/>, 15.12.2020)

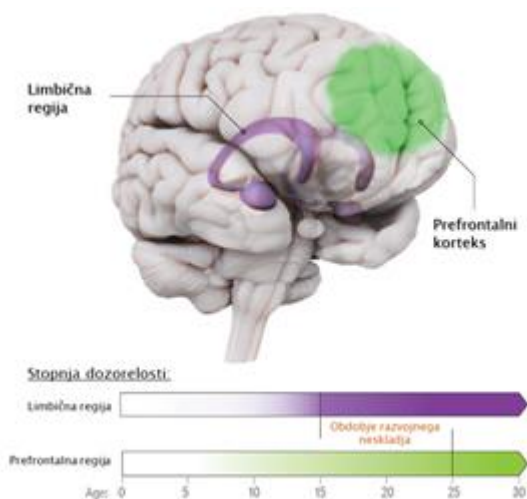
Najstniki torej niso uporniški, vzkipljivi, neubogljivi, leni, tudi prostaški, nasilni, kar tako, ker so se tako odločili, ampak igra veliko vlogo pri tem struktura njihovih še vedno se razvijajočih možganov. (dostopno na: <https://www.iskreni.net/kako-razumeti-najstniske-mozgane/>, 16.12.2020)

Na McLean Hospital v Belmontu so na primer s poskusi s fMRI (funkcionalna magnetna resonanca) ugotovili, da najstniki izraza na obrazu niso prepoznali enako kot odrasli - kar so odrasli prepoznali kot strah, so najstniki prepoznali kot zmedenost, šok ali jezo. Ob tem so uporabili bolj senčnične režnje in amigdale, odrasli pa prefrontalno skorjo (Bregant po Yurgelun-Todd in Killgore 2006). Možgani se razvijajo od spredaj naprej, kar torej pomeni, da je prefrontalni razvoj skorje zadnji del procesa zorenja možganov. Vzrok za različna impulzivna in neodgovorna vedenja najstnikov je tako nedozorelost čelnega režnja, ki skrbi za vrsto izvršnih

funkcij, kot so (dostopno na: <https://www.newportacademy.com/resources/mental-health/teen-brain-development/>, 16.12.2020):

- kompleksno odločanje,
- sposobnost načrtovanja,
- nadzorovanje impulzov,
- čustvene reakcije,
- osredotočanje pozornosti,
- izluščevanje pomembnih informacij,
- sposobnost ignoriranja zunanjih motenj.

Spremembe v limbičnem delu možganov, ki ima pomembno vlogo pri oblikovanju spominov in čustev, skupaj s hormonskimi spremembami tako omogočajo, da so najstniki impulzivni in lahko zelo intenzivno ter močno doživljajo nihanja razpoloženja: bes, agresijo (tudi samo agresivno vedenje), vznemirjenje in spolno privlačnost. Možgani v najstniškem obdobju postajajo bolj povezani in bolj učinkoviti pri procesiranju, razvija se abstraktno mišljenje in sposobnost sprejemanja odločitev, na katerega pa imajo v tem obdobju velik vpliv čustva, zato so najstniki nepredvidljivi in radi tvegajo, sprejemajo hitre in nepremišljene odločitve, ki velikokrat lahko povzročajo nemalo težav. (dostopno na: <https://www.stik.si/mozgani-najstnikov/>, 15.12.2020)

Slika 2: Limbična regija in prefrontalni korteks

2 NAJSTNIKI IN PROSTI ČAS

2.1 Prosti čas

Prostega časa se ne da enostavno definirati, saj ne gre le za skupek aktivnosti ali razporeditev časa, ampak ga vsakdo definira glede na lastno dožemanje šolskih zahtev, vsakodnevnih obveznosti, odgovornosti v družini, najpogosteje kot nedelovni čas, čas zase, za predah, zabavo, umiritev in počitek; čas, ko lahko počneš, kar želiš, po lastni izbiri, ko se ukvarjaš z aktivnostmi, ki nudijo raznolikost, razvedrilo, sprostitvev, socialno in osebno izpolnitev. (Kuhar 2007)

Vsak najstnik je drugačen, vsi pa radi preživljajo čas na svoj način, počnejo tisto, kar njih veseli. Najstniki radi hodijo nakupovat, obiskujejo zabave, igrajo video igrice, uporabljajo socialna omrežja, gledajo filme, berejo, hodijo v parke in se seveda družijo s prijatelji. (dostopno na: <https://raisingchildren.net.au/pre-teens/entertainment-technology/free-time-activities/free-time>, 17.12.2020)

Prostočasne dejavnosti pomembno vplivajo na razvoj mladih ravno zato, ker imajo mladi v tem času po navadi več avtonomije kot v drugih dnevnih aktivnostih. Številne empirične študije dokazujejo, da je aktivno preživljanje prostega časa povezano s pozitivnimi razvojnimi rezultati, npr. z boljšim šolskim uspehom, prilagodljivostjo, boljšim mentalnim zdravjem (Coatsworth idr. v Kuhar 2007).

Na prostočasne dejavnosti vplivajo raznovrstni dejavniki, kot so motivacija, potrebe, kompetentnost, starost, spol, družbeni sloj, kupna moč, mobilnost, legalne in starševske omejitve in tako dalje. Leta 1995 so v Sloveniji izvedli raziskavo na srednješolski mladini in prišli do naslednje lestvice prostočasnih dejavnosti med najstniki (Kuhar 2007):

- 1) druženje, pogovori z vrstniki,
- 2) glasbeno-umetniška ustvarjalnost mladih,
- 3) pisna in bralna produkcija mladih,
- 4) prosti čas s starši in sorodniki,

5) ukvarjanje s športom,

6) lenarjenje,

7) delo z računalnikom in gledanje informativnih oddaj na televiziji.

Malce sodobnejša je raziskava Eurobarometer 2003.1, ki je bila izvedena v državah kandidatkah za vstop v EU (Ciper, Češka, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija) in je raziskovala preživljanje prostega časa mladih med 15. in 24. letom starosti ter postregla z naslednjimi ugotovitvami (prav tam):

- 84 % najstnikov se družijo s prijatelji,
- 77 % jih gleda televizijo,
- 75 % posluša glasbo,
- 71 % ukvarja s športom,
- 58 % uporablja računalnik, igre, splet,
- 44 % jih bere,
- 14 % igra instrument,
- 9 % jih slika in riše.

Kuhar (2007) pri preživljanju prostega časa najstnikov opozarja na različne pasti. Prva taka past je komercializacija prostega časa, saj meni, da sodobna množična kultura spodbuja prostočasne aktivnosti, kot so neselektivno gledanje televizije, nakupovanje, branje lahkega čtiva, obsedenost z igrami, promiskuitetna seksualnost, opijanje, skratka dejavnosti, ki naj bi omogočile "izklop", vendar v resnici zgolj pomagajo pozabiti vsakodnevne napetosti in ne prinašajo dolgoročnega zadovoljstva, mladi ne razvijajo svojih kreativnih potencialov, ampak samo absorbirajo skomercializirane vsebine. Po drugi strani pa obstaja past strateške izrabe prostega časa za pridobivanje različnih kompetenc, certifikatov, namenskega oblikovanja telesa itd. – težava leži v tem, da se, če postanejo prostočasne dejavnosti podobne učnim uram, prostočasna sfera ne loči

od drugih sfer, čas, ki naj bi pomagal “napolniti baterije”, pa postaja storilnostno naravnan in vir stresa namesto oddiha.

Raziskovalci s tega področja ugotavljajo, da se v prostem času vse več mladih zateka v individualno zasebnost, med domače štiri stene, v virtualne svetove, kjer se počutijo najbolj varne, isto mnenje pa delijo tudi starši, ki podpirajo privatizirano, medijsko narekovano preživljanje prostega časa. (Kuhar 2007)

In kakšno naj bi bilo preživljanje prostega časa najstnikov? Avstralsko združenje za vzgojo otrok predlaga 3 različna področja in dejavnosti (dostopno na: <https://raisingchildren.net.au/pre-teens/entertainment-technology/free-time-activities/free-time>, 17.12.2020):

- **PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA Z DRUŽINO** (skupen ogled primerne družinskega filma, piknik v naravi, športne ali ostale različne priljubljene igre na prostem, načrtovanje posebnega kosila/večerje, kjer vsak član prispeva svojo idejo, načrtovanje počitnic/izleta, vožnja s kolesom ali sprehodi v naravi);
- **PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA S PRIJATELJI** (pri tem je pomembno, da se starši in najstniki dogovorijo o količini informacij glede izhoda – kam gre, s kom gre, kdaj pride nazaj, kako bo prišel s točke A do točke B, bo med izhodom dosegljiv, pomembno je tudi, da starši ponudijo svojemu najstniku, da lahko gosti prijatelje doma in ga pri tem ne nadzorujejo);
- **PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA SAMOSTOJNO** (najstnik mora imeti čas sam zase, da napolni svoje mentalne baterije, ni pa dobro, če želi ves svoj prosti čas preživeti na samem; prav je tudi, da je najstniku včasih dolgčas, saj iz dolgčasa izhaja kreativnost; najstniku je potrebno omejiti oziroma se z njim dogovoriti o količini časa, ki ga preživi pred različnimi ekrani (TV, računalnik, pametni telefon)).

2.2 Idoli

Na mladostništvo gledamo kot na obdobje v razvoju posameznika, kjer se iz otroka razvija odrasli, kar pomeni, da je tu oblikovanje lastne identitete osrednji in najpomembnejši proces tega obdobja - posameznik si identiteto sicer oblikuje celo življenje, vendar je v tem obdobju proces najbolj intenziven in morda tudi najusodnejši. (Vičič 2002)

Identiteta se v mladostništvu oblikuje na več načinov (prav tam):

1. **Modelno učenje:** Mladostnik zavestno in nezavedno opazuje druge ljudi in se od njih uči. Te ljudi imenujemo modeli, mladostniku pa so modeli predvsem vrstniki in vzorniki iz medijev.

2. **Sporočila drugih:** Predstavo o tem, kdo smo, si v življenju ustvarjamo tudi na podlagi mnenj drugih ljudi o nas. V otroštvu si oblikujemo to predstavo predvsem na podlagi sporočil svojih staršev, v mladostništvu pa se le tem pridružijo še sporočila učiteljev, trenerjev, vrstnikov - prav sporočila vrstnikov so za mladostnika vse bolj pomembna pri oblikovanju njegove identitete.

3. **Eksperimentiranje:** S preizkušanjem različnih vlog se lahko mladostnik lažje odloča med tem, kaj bi postal, kaj mu je pomembno, komu pripada. Iz eksperimentiranja sicer izhaja veliko napak, ki starše najbolj motijo, vendar je pomembno, da imajo najstniki čim širšo možnost izbire, da spoznajo več različnih vlog, ki jih je možno prevzeti v življenju - tista odločitev, ki jo bodo na koncu sprejeli, bo tako bolj trdna.

Na tem mestu se bomo podrobneje dotaknili modelnega učenja in idolov. Idol vpliva na številne najstnike, ki ga oponašajo in mu želijo biti podobni, nekatere najstnike njihov vzornik ali idol tudi motivira za doseganje uspehov. (dostopno na:

<https://english2008bfkipunirow.wordpress.com/2011/06/24/the-influence-of-idol-for-teenager-personalit/>, 17.12.2020)

Idol je oseba, ki jo ljudje občudujejo in jo želijo posnemati zaradi njenih dosežkov. Fenomen idolizacije ali prekomernega občudovanja in predanosti je zlasti opazen v obdobju adolescence, ko najstniki oblikujejo svojo identiteto in se raziskujejo.

Thakkar in Lortie (2020) pravita, da najstniki oblepijo stene svoje sobe s plakati igralcev, pevcev in športnih zvezdnikov ter navdušeno prebirajo različne internetne strani, bloge, socialna

omrežja, ker čutijo, da razumejo in poznajo svojega idola ter da le ta razume njih. Prav tako navajata najnovejše raziskave, ki so pokazale, da kar 80 % najstnic primerja svoje telo s telesom zvezdnic, svojih idolov, in kar 50 % jih je pri tem s svojim telesom nezadovoljnih. Ne samo na telesno samopodobo, tudi na uživanje raznoraznih opojnih substanc lahko najstniški idoli vplivajo, ko objavljajo svoje fotografije pitja alkohola in kajenja ter nakazujejo, da je tako početje privlačno in zabavno. Če pa so idoli pripravljeni objaviti neobdelane fotografije (in tako pokazati, da so resnični ljudje s telesnimi »nepopolnostmi«) ali celo javno spregovoriti o različnih težavah in tudi boleznih, s katerimi se soočajo, ima to lahko pozitiven vpliv na najstnike (Trakkar in Lortie 2020).

Slika 3: Najstnica v sobi, polepljeni s posterji idola

3 NAJSTNIKI V DRUŽINI IN V DRUŽBI

3.1 Najstniki v družini

Družina je temeljna družbena celica, ki se spreminja po svoji vlogi. Za družinsko življenje je značilno odnosno delo, medsebojna pomoč, nenehna medsebojna dogovarjanja med starši in med otroki.

Veliko avtorjev se strinja s tezo, da je obdobje adolescence v družini, najtežji in najzrelejši preizkus kako kakovosten bo odnos med člani družine.

V obdobju mladostništva se pokaže, kako so starši otrokom predstavili teme, kot so: spolnost, avtoriteta, agresivnost in neodvisnost. Predvsem pa je to bistveno zato, ker odnosi med najstniki in starši postanejo bolj zahtevni, bolj razumski, manj čustveni, saj najstniki želijo drugačen status v družini. Radi bi imeli več svobode kot prej, ko so bili še majhni otroci. Med starši in med mladostniki se zmanjšuje bližina in povečuje konfliktnost. Tako se zdi, da je staršem in otrokom manj prijetno v bližini drug drugega. Najstniki so takrat bolj občutljivi in imajo na določene stvari drugačen pogled kot starši.

Slika 4: Najstnica v pogovoru z mamo

Vendar so različne raziskave pokazale, da je v zadnjem desetletju ravno obratno. Za starše in za mladostnike niso več značilni prepiri in konfliktnost se ne povečuje, saj se o teh stvareh pogovarjajo. Raziskave kažejo tudi, da ima večina mladostnikov dobre odnose s starši, da jim zaupajo in da jih občudujejo. Seveda to ne pomeni, da sporov med starši in med mladostniki ni; še vedno se spori pojavljajo, vendar gre za spore glede vsakodnevnih stvari, kot so na primer večerni izhodi, šola, oblačenje. Gre za take spore, ki ne ogrožajo medsebojne navezanosti. Prav tako so se v zadnjih letih spremenile vloge v družinah. Odnosi postajajo vse bolj demokratični in temeljijo na pogostejši komunikaciji.

Vloga staršev v času mladostništva je velika, pomembna in nenadomestljiva, hkrati pa tudi pogoj za odraščanje mladostnika in cele družine, saj mladostnik še nima razsodnosti in zrelosti za samostojno življenje, je izrazito čustveno ranljiv in zato potrebuje ljubeče starše, zato ker je ravno družina ključni vir ljubezni, podpore, varnosti in udobja, v času ko otroci odraščajo.

Pomembno je, da ostali člani družine najstniku pomagajo, ko pride do težav ali neprijetnih situacij. Raziskave kažejo, da so starši za mladostnika najbolj pomembni predvsem pri najbolj intimnih stvareh, pri odločanju za prihodnost in pri pomembnih odločitvah v življenju. V času najstništva so v družini zelo pomembne matere, saj nastopajo kot izjemne terapevtke, svetovalke, pomočnice in podpornice, ko pride do konfliktov iz zunanjega sveta. Prav tako je v zadnjem času pri odraščanju pomembno vlogo dobil oče, saj se oče želi več časa družiti z otroki in si želi povečati svoj delež pri družinskem delu. Največkrat je oče tisti, ki najstniku določa pravila, norme ter omejitve.

Kljub temu da so starši in najstniki med seboj povezani, najstnik v sebi čuti, da se mora od staršev ločiti, osamosvojiti, kar pomeni, da mora najstnik najti načine, s katerimi bo zavrnil starševske želje in zahteve. Mladi željo po samostojnosti razvijejo tam, kjer jim družba priznava to samostojnost in prav zato se najstniki med vrstniki počutijo bolj varno in gotovo, saj so ostali enako gotovi kot on, saj se z njimi enakovredno pogovarja in se uri v prihajajoči vlogi odraslega.

Zanimivo je, da se življenje staršev najstnikov v mnogih pomembnih pogledih giblje simetrično z življenjem njihovih otrok. Tako starši kot najstniki preživljajo kritično življenjsko obdobje, kjer se osredinjajo na identiteto in pomen obstoja (Bevc 2013):

- Oboji se osvobajajo starih vlog in funkcij, se medtem spopadajo z negotovostjo, ki spremlja take spremembe, obenem pa trudijo obdržati tisto, kar je domače.
- Oboji se morajo opredeliti kot posamezniki, zato da se družina in druga razmerja lahko prilagodijo glede na njihovo novo razvojno stopnjo.

3.2 Najstniki v družbi

Soočanje najstnikov s svojimi vrstniki, najstnikom omogoča, da se zavedajo procesa svoje rasti in razvoja, saj mladostnik tako pride do novih spoznanj o samem sebi in zazna, da je drugačen kot je bil v otroštvu. Prav tako najstniki velik del svojega časa posvečajo vzpostavljanju in ohranjanju prijateljskih zvez.

Slika 5: Najstniki v svoji družbi

V obdobju najstništva je krog vrstnikov ključna skupina, kjer se mladostnik lahko oddalji od družine in išče svoje prve korake k samostojnosti. To lahko potrdimo s tem, da nekatere raziskave kažejo, da mladi prijateljstvo uvrščajo med sam vrh stvari, ki so jim najbolj pomembne v življenju. Prijatelji so svetovalci, terapevti, zaupniki, itn. Vrstniki dajejo mladim čustveno gotovost in v tem pogledu delujejo podobno kot družina, saj dajejo najstniku podporo pri

samostojnosti in pri odraščanju. Tisti najstniki, ki v življenju najdejo najboljše prijatelje, jim le-ti v najstniškem življenju nadomeščajo partnerje in prav zato so prijateljstva v tem obdobju bolj čustvena. Največkrat se vrstniki obrnejo na svoje prijatelje takrat, ko potrebujejo pomoč za vsakdanje stvari (oblačenje, zabava ...), ko pa imajo pomembnejše težave, pa se obrnejo na družino, ponavadi na matere.

Pomembno vlogo v življenju najstnikov imajo interesne dejavnosti, saj jim dajejo občutek dosežkov, pripadnosti, priložnosti za učenje, zabavo in področje, v katerem se lahko izkažejo.

Druženje je torej v najstništvu zelo pomembna stvar, saj se najstniki počasi vključujejo v široko mrežo novih ali starih poznanstev. Mladostniki največkrat zbirajo tiste vrstnike, ki so jim podobni po interesih, stališčih, hotenjih in načinu preživljanja prostega časa.

Mladostniki posnemajo vedenje svojih vrstnikov, kar pomeni, da vplivajo drug na drugega. Posnemajo tudi odklonska vedenja svoji prijateljev, tako da sledijo njegovem verbalnemu ali neverbalnem potrjevanju ali odklonskem izražanju.

Judith Rich Harris je mnenja, da imajo starši na otroka manjšo vlogo kot vrstniki in da imajo večji pomen in vpliv vrstniške skupine, s katerimi otroci odraščajo. Pravi pa tudi, da je kajenje znamenje solidarnosti mladostnikov, način izražanja privrženosti neki vrstniški skupini. Raziskave so pokazale, da je najzanesljivejši način kako lahko napovemo, ali bo najstnik začel kaditi ali ne, tako, da se preveri, ali kadijo tudi njegovi prijatelji.

Prijatelji si med seboj ponujajo različno podporo, poznamo štiri tipe podpor. To so (Bevc 2013):

- informacijska podpora (nasveti pri reševanju osebnih problemov),
- instrumentalna podpora (pomoč pri različnih nalogah, kot so šolsko delo, posojanje različnih stvari obleke, nakit ...),
- tovariška pomoč (pomeni, da se lahko zanesesh drug na drugega in nanje računaš pri socialnih aktivnostih),
- podpora v samopodobi (za ta tip je značilno dvigovanje samozavesti s pohvalami, ki jih prijatelji dajejo drug drugemu).

4 NAJSTNIKI V ŠOLI

4.1 Težave v šoli

Težave v šoli, značilne za najstništvo, so lahko prehodne ali trajne. Težave nastanejo zaradi šibke zbranosti pri pouku, slabih ocen, neprijaznih sošolcev ali pa zaradi šole, ki ima slabe odnose z učenci. Skoraj vsi mladostniki prej ali slej doživijo, da se jim v šoli zalomi. Če to obdobje ne traja dlje od treh mesecev, govorimo o prehodni težavi, ki na nadaljevanje šolanja zagotovo ne vpliva odločilno. Če težave trajajo več kot tri mesece, lahko postanejo trajne. V tem primeru privede do neuspeha v šoli, včasih pa celo do izključitve iz šolskega sistema.

Vrsta mladostnikove inteligence in njegovi načini mišljenja včasih niso prilagojeni spremembam, ki jih povzroči povečanje količine znanja, ki si ga je treba zapomniti, in niso kos zahtevam po čedalje pogostejši uporabi abstraktnega mišljenja. Nekaterim učencem to, da ob soočenju z drugimi predmeti, s katerimi se srečajo v šestem razredu, dela preglavice (Kac in Žerovnik 2015).

Slika 6: Težave pri učenju

4.2 Odpor do šole

Težave v šoli so značilne za najstništvo, saj se mladostniki začnejo zanimati za druge stvari in včasih pozabijo na šolo. Zaradi tega lahko pride do odpora do šole oziroma do tega, da mladostniki ne želijo prihajati v šolo. Odklanjanje šole se redkeje pojavlja pri mladostnikih, ki obiskujejo šolo, za katero so značilne naslednje lastnosti:

- dobra klima in sodelovalni odnosi,
- dobri medvrstniški odnosi, sprejemanje in pripadnost skupini,
- jasne meje,
- realistična (ustrezno visoka) pričakovanja,
- zahtevana odgovornost in podpora drugim,
- priložnosti za uspeh in ponudba različnih aktivnosti,
- učinkovito spremljanje izostankov,
- dobra komunikacija s starši.

Mladostniki, ki imajo odpor do šole pogosto

- čutijo strah pred odhodom iz hiše, ne samo v šolo,
- so žalostni ali nemotivirani v veliko situacijah, ne samo v povezavi s šolo,
- razmišljajo v zvezi s samopoškodovanjem in samomorom,
- v primerjavi z vrstniki pretirano reagirajo v vseh situacijah,
- so učno neuspešni, toda ne zaradi odklanjanja šole,
- redno uživajo alkohol ali druge droge,
- kradejo ali uničujejo lastnino,
- so pogosto agresivni do drugih.

Odpor do šole pa se kaže na različne načine: kot aktivno ali pasivno nasprotovanje, kot težave pri učenju, kot tesnoba pred šolo, kot poslabšanje odnosov s starši. Odpor do šole je lahko povezan s tesnobo ali celo depresivnimi mislimi, lahko je tudi posledica prikrite depresije, ki se skozi odpor razkrije. Odpor do šole se lahko stopnjuje v pravo psihopatološko motnjo, ki ji pravimo »fobija pred šolo«. Ta motnja je čedalje pogostejša, verjetno zaradi pritiska šole na mladostnike, pa tudi na starše. Mladostnika, ki trpi zaradi takšne fobije, zajame zelo velika tesnoba, ko bi bilo treba iti v šolo, in odhod zavrača. Joka, prosi starše, obljublja, da bo šel v šolo naslednji dan. Če ga starši silijo, se odzove burno, zaklene se v sobo in neutolažljivo joka, zato se je z njim nemogoče razumno pogovoriti. Lahko se odzove tudi agresivno in takšno ravnanje priča o stiski in tesnobi, ki ju doživlja zaradi prisile. Otrok svojo fobijo pojasnjuje z različnimi razlogi, da je učitelj prestrog, da so sošolci hudobni, da se norčujejo iz njega, kriva je kakšna nedavna sprememba in podobno. V nekaterih primerih se fobija s časom zmanjša, otrok se spet vključi v šolo in nima

težav, v nekaterih primerih pa se fobija pred šolo ne zmanjša in otrok ima posledično tudi težave pri socialnem vključevanju (Kac in Žerovnik 2015).

Veliko raziskovalcev raziskuje in ugotavlja, kaj bi preprečilo odpor mladostnikov do šole. Ugotovili so, da odpora do šole nimajo tisti najstniki, ki imajo dobro telesno zdravje, dobro duševno zdravje in čustveno stabilnost, dobro samopodobo, socialne in komunikacijske spretnosti, ustrezne veščine obvladovanja stresa, ustrezna pričakovanja do samega sebe, obvladajo različne učne veščine, strategije in spretnosti ter so učno uspešni (Fras, Babič in Janjušević 2018).

EMPIRIČNI DEL

5 NAMEN RAZISKAVE, RAZISKOVALNA VPRAŠANJA IN HIPOTEZE

5.1 Namen raziskave

S temo najstništva se je ukvarjalo že veliko mladih raziskovalcev, nikjer pa še nisva zasledili primerjalne analize med življenjem najstnikov doma in v tujini. Zato je bil poglobitni namen najine raziskave poiskati odgovor na vprašanje: Ali se življenje najstnikov v Sloveniji razlikuje od življenja najstnikov v tujini?

5.2 Raziskovalna vprašanja

Pred izvedbo raziskave sva prebrali kar nekaj literature s tega področja. Ob tem sva naleteli na številne zanimivosti, ki so naju še spodbudile k raziskovanju. Pred oblikovanjem anketnega vprašalnika sva si zastavili nekaj raziskovalnih vprašanj:

1. Kaj najstniki najraje počnejo v prostem času?
2. Ali uporabljajo tehnologijo in v kolikšni meri?
3. Ali je prosti čas neusmerjen prosti čas ali je namenjen različnim usmerjenim, obšolskim dejavnostim?
4. Ali najstniki prosti čas preživljajo tudi z družino?
5. Ali predstavlja najstnikom šola stisko, jih obremenjuje, jim vzame veliko (prostega) časa?
6. Kako dojemajo najstniki šolanje na daljavo?

5.3 Raziskovalne hipoteze

Pred raziskovanjem sva postavili raziskovalne hipoteze, ki sva jih z anketnim vprašalnikom poskušali potrditi ali ovreči. Hipoteze sva oblikovali na 3 področjih:

- *najstniki in prosti čas,*
- *najstniki in šola,*
- *najstniki in tehnologija.*

Kaj sva predpostavili?

- **Hipoteza 1:** Tako najstniki iz Slovenije kot tudi najstniki iz tujih držav se v prostem času najraje družijo s prijatelji.
- **Hipoteza 2:** Slovenski najstniki več časa preživijo v družbi s pametnim telefonom kot najstniki iz drugih držav.
- **Hipoteza 3:** Slovenski najstniki porabijo manj časa za šolo kot najstniki iz tujih držav.

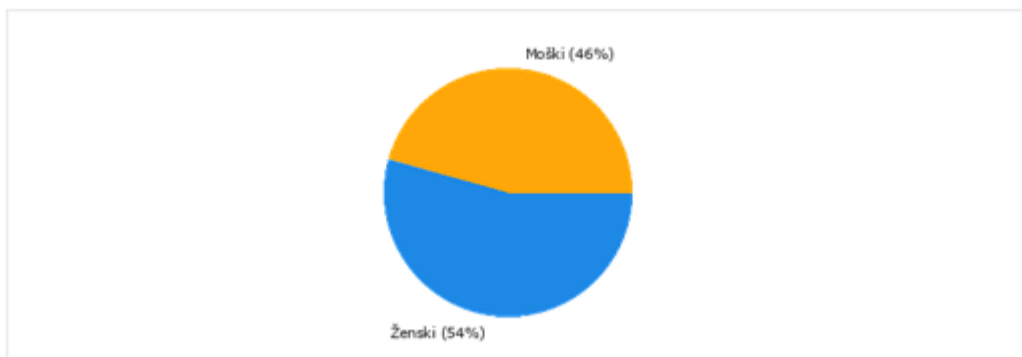
6 METODA

Ko je bila literatura prebrana in hipoteze postavljene, sva oblikovali anketni vprašalnik. S pomočjo orodja za spletne ankete 1KA arnes sva pripravili spletno anketo ter jo ponudili v reševanje učencem naše šole od 7. do 9. razreda, osnovnošolcem iz Poljske, Danske, Italije, s katerimi naša šola sodeluje v projektu Erasmus+ ter osnovnošolcem iz Francije, s katerimi sodelujemo v okviru mednarodnega projekta Epals.

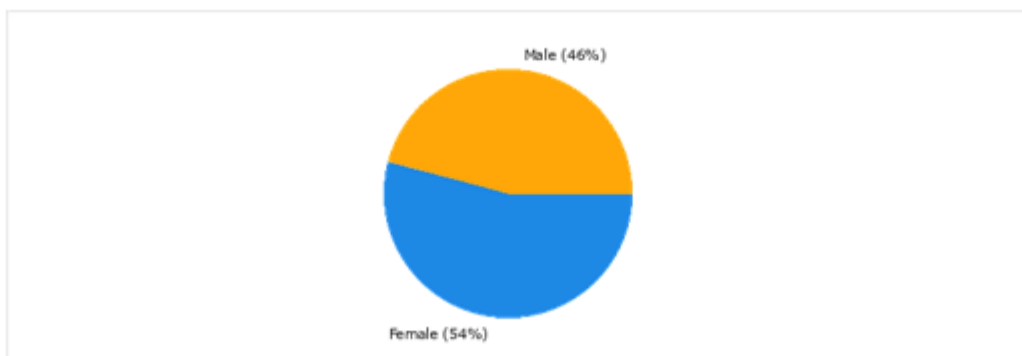
Anketa je bila objavljena na spletni strani: <https://1ka.arnes.si/najstniki>

6.1 Udeleženci

V najini raziskovalni nalogi je sodelovalo 114 učencev naše šole od 7. do 9. razreda in 146 učencev s Poljske, Danske, Italije in Francije. Večina anketirancev je bila ženskega spola.

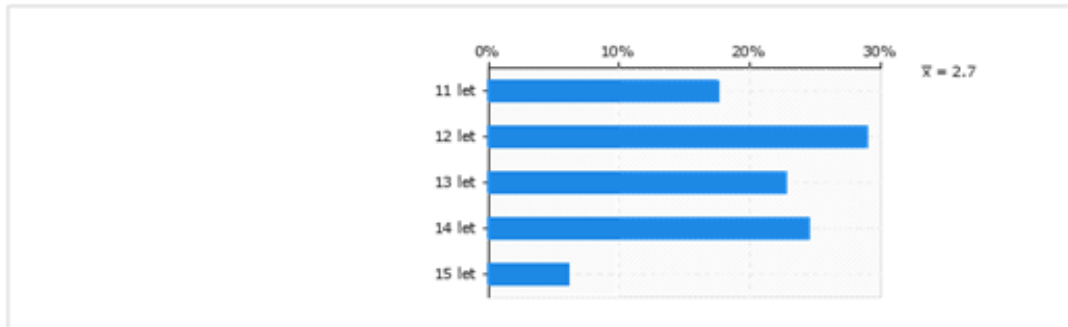
Graf 1: Spol slovenskih anketirancev

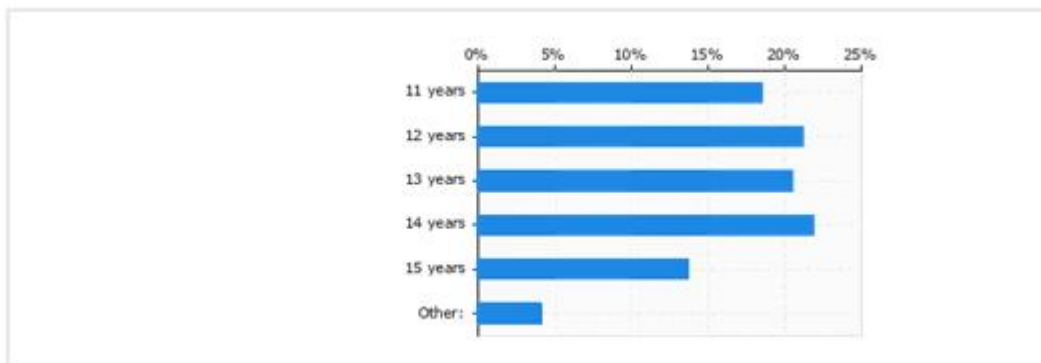
Graf 2: Spol tujih anketirancev

6.2 Vključenost po razredih

Največ anketirancev doma je bilo v starosti 12 let, sledijo jim štirinajstletniki. Najmanj je bilo petnajstletnikov. V tujini je bilo največ anketirancev starih 14 let, sledijo pa jim dvanajstletniki in trinajstletniki. Prav tako kot na naši šoli, je bilo tudi v tujini najmanj petnajstletnikov.

Graf 3: Razredi Slovenija

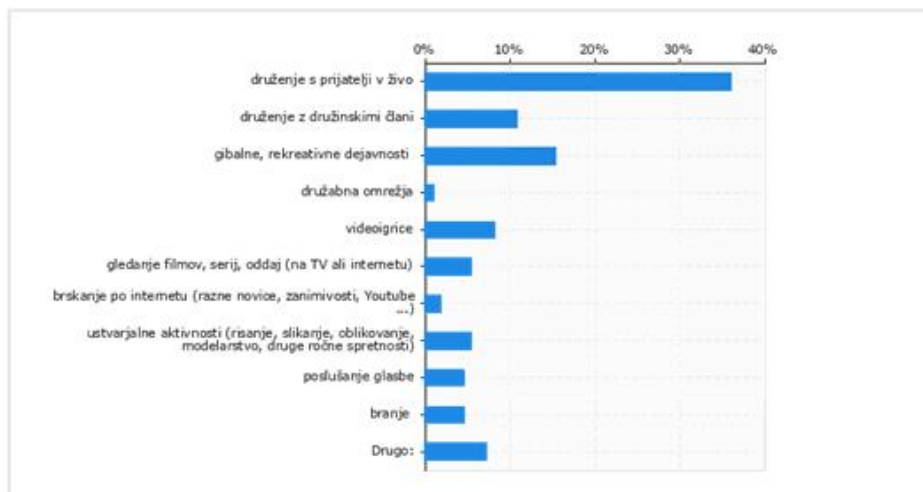
Graf 4: Razredi tujina (Francija, Danska, Italija, Poljska)

6.3 Postopek

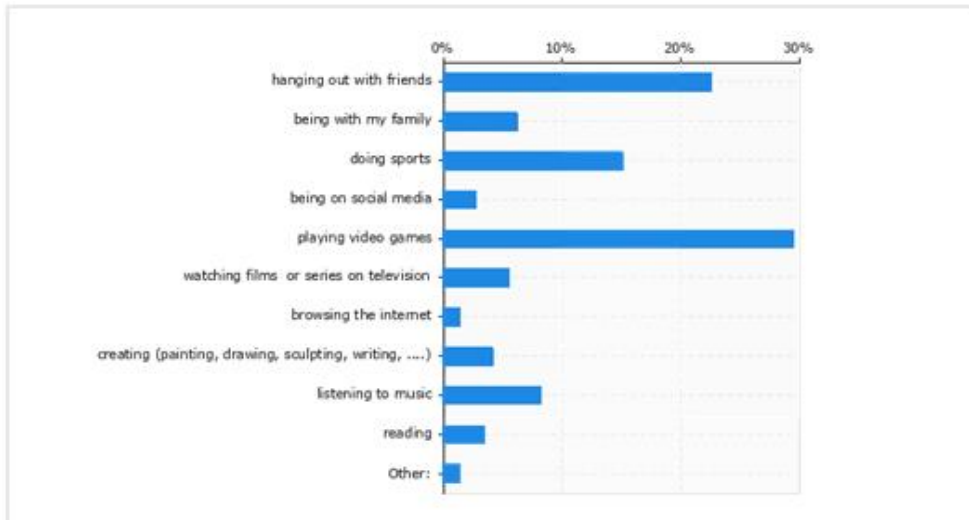
Po zaključku anketiranja sva zbrane podatke pregledali, jih analizirali in predstavili s tabelami in grafi.

7 REZULTATI ANKETE

1. Kako najraje preživljaš prosti čas?

Graf 5: Kako najraje preživljaš prosti čas?

Graf 6: Kako najraje preživljaš prosti čas?

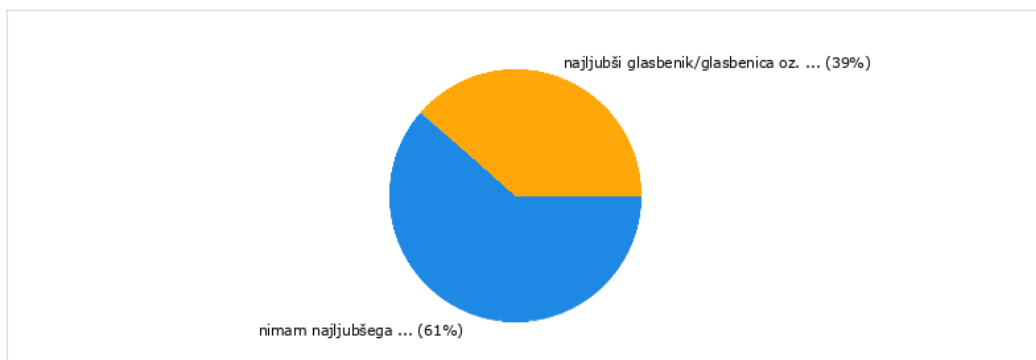
UGOTOVITVE

Pri prvem vprašanju sva najinim anketirancem ponudili kar nekaj možnih odgovorov v zvezi s preživljanjem prostega časa, vsak pa je lahko izbral le enega. Na vprašanje je odgovorilo 111 slovenskih najstnikov in 146 najstnikov iz tujine. Po analizi odgovorov sva ugotovili, da slovenski najstniki svoj prosti čas najraje preživljajo v družbi prijateljev v živo, takih, ki so obkrožili ta odgovor, je namreč kar 36 %. Slovenski najstniki so na drugo mesto uvrstili gibalne, rekreativne dejavnosti (17 %), na tretje pa druženje z družinskimi člani (11 %). Pri tujih učencih je največ anketirancev izbralo odgovor, da v svojem prostem času najraje igrajo video igrice - odstotek je zelo visok in sicer kar 29 % ali skoraj ena tretjina vseh vprašanih. Tuji najstniki so na drugo mesto uvrstili druženje s prijatelji (23 %), na tretje mesto pa gibalne, rekreativne dejavnosti (15 %).

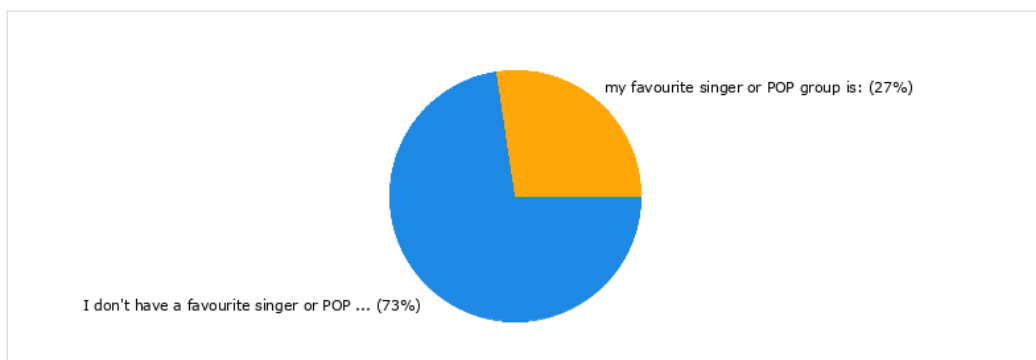
Odgovor Drugo je izbrala le peščica tako slovenskih kot tujih najstnikov, vendar niso podali nobenih novih dejavnosti.

Glede na rezultate ankete najine prve hipoteze ***Tako najstniki iz Slovenije kot tudi najstniki iz tujih držav se najraje družijo s prijatelji***, ne moreva ne potrditi ne ovreči, saj slovenski najstniki svoj prosti čas res najraje namenijo druženju s prijatelji v živo, za najstnike iz tujih držav pa je ta dejavnost šele na drugem mestu, saj veliko raje igrajo video igrice.

2. Tvoj najljubši glasbenik/glasbenica ali glasbena skupina?

Graf 7: Tvoj najljubši glasbenik/glasbenica ali glasbena skupina?

Graf 8: Tvoj najljubši glasbenik/glasbenica ali glasbena skupina?

UGOTOVITVE

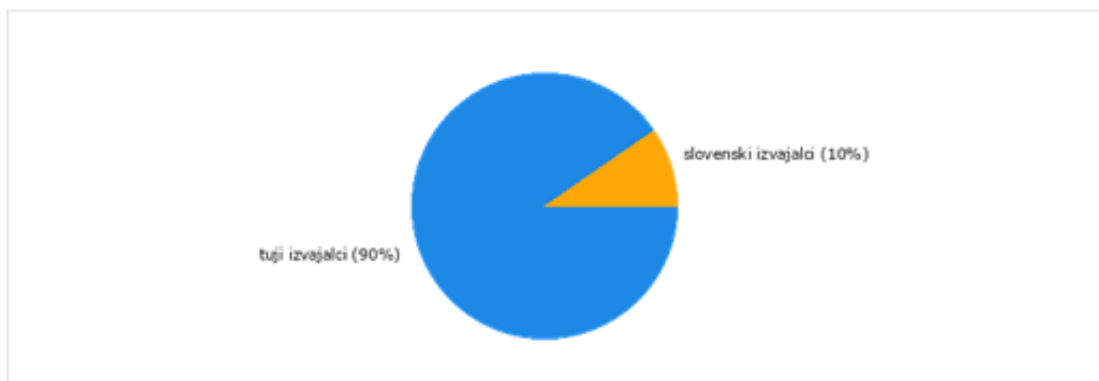
Na vprašanje je odgovorilo 114 slovenskih in 146 tujih anketirancev. Analiza odgovorov je pokazala, da večina slovenskih in tujih najstnikov nima svojega najljubšega pevca ali glasbene skupine. Tako je odgovorilo kar 61 % domačih in 73 % tujih osnovnošolcev.

Slovenski najstniki najraje poslušajo glasbeno skupino BTS, zanjo je glasovalo 5 učencev, sledita pa Billie Eilish in Nika Zorjan, obe z 2 glasovoma. Tuji najstniki najraje poslušajo Billie Eilish, zanjo je glasovalo 5 učencev, skupino One Direction s 3 glasovi in Beatles z 2 glasovoma.

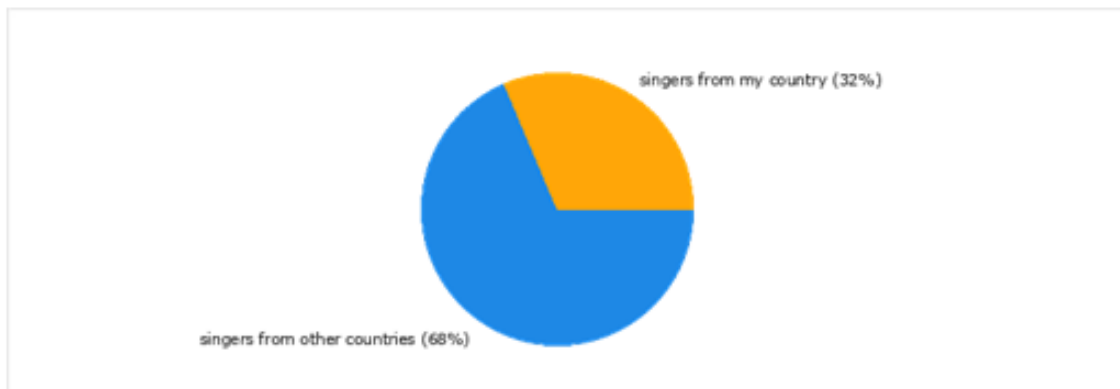
Ker nama je korejska skupina BTS dokaj neznana, naju je zanimalo, kaj je na njej tako posebnega, da je med peščico slovenskih odgovorov pristala na prvem mestu, pred svetovnim fenomenom Billie Eilish (najina trenutno najljubša pevka). Seveda sva se obrnili na splet, kjer sva prebrali, da priljubljenost BTS -jevcev leži v:

- njihovih besedilih, ki v nasprotju z besedili ostalih glasbenih skupin govorijo o ustrahovanju, duševnem zdravju in elitizmu,
- njihovih izpiljenih plesnih točkah in impresivnih glasbenih videospotih,
- dejstvu, da sami (brez posrednikov, kot to počnejo ostale glasbene skupine) in zelo veliko komunicirajo s svojimi oboževalci preko socialnih omrežij ter
- zelo zvestih oboževalcih.

3. Več poslušas glasbo domačih (slovenskih) ali tujih izvajalcev?

Graf 9: Več poslušas glasbo domačih (slovenskih) ali tujih izvajalcev?

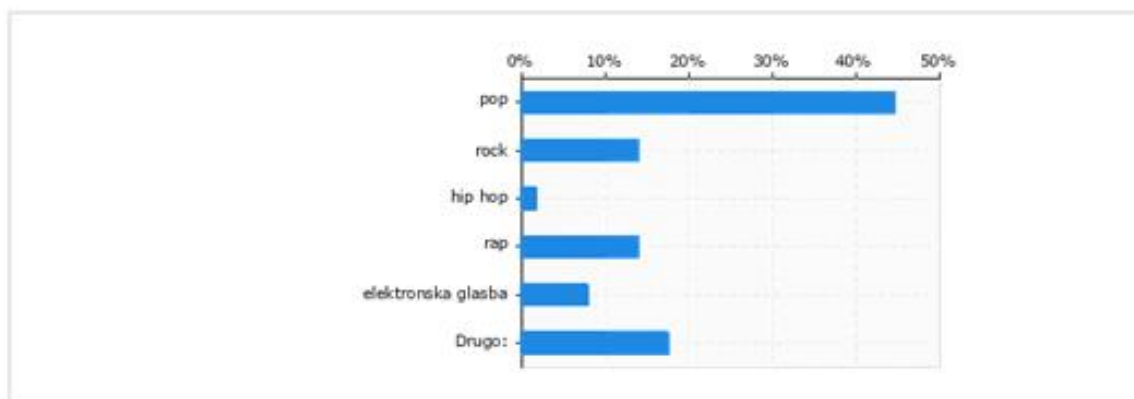

Graf 10: Več poslušas glasbo domačih ali tujih izvajalcev?

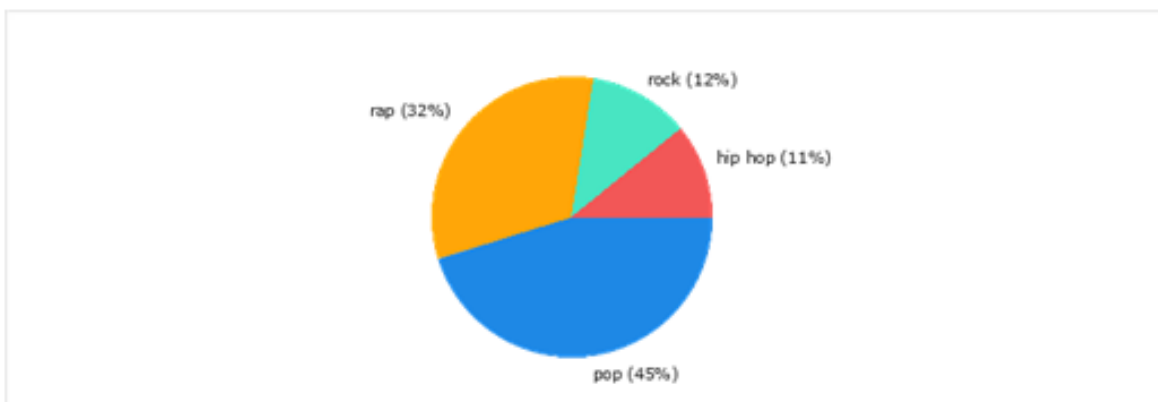
UGOTOVITVE

Na vprašanje je odgovorilo 114 najstnikov iz naše šole in 146 najstnikov iz šol v tujini. Iz grafa lahko ugotovimo, da vsi najstniki poslušajo več tuje glasbe kot domačih izvajalcev. Kar 90 % slovenskih in 68 % tujih osnovnošolcev se je odločilo za ta odgovor. Le 10 % slovenskih učencev več poslušas glasbo slovenskih izvajalcev, vendar pa kar ena tretjina ali 32 % tujih najstnikov poslušas domače izvajalce. Več kot očitno je, da so tuji glasbeniki med najstniki najbolj priljubljeni, vseeno pa domače izvajalce poslušas tudi vsak tretji najstnik iz Francije, Italije, s Poljske in Danske in le vsak deseti slovenski osnovnošolec.

4. Katero zvrst glasbe najraje poslušas?

Graf 11: Katero zvrst glasbe najraje poslušas?

Graf 12: Katero zvrst glasbe najraje poslušas?

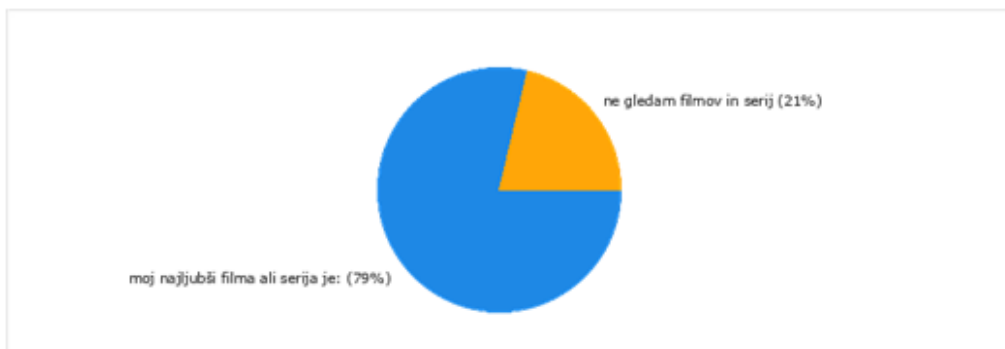
UGOTOVITVE

Na vprašanje je odgovorilo 114 slovenskih in 146 tujih najstnikov. Ugotovili sva, da oboji najraje poslušajo pop glasbo (45 % v obeh primerih). Naslednji dve popularni glasbeni zvrsti sta rock in rap, pri domačih osnovnošolcih obe s približno 15 %. Pri tujih učencih pa je rap na drugem mestu z 32 %. Rock je pri tujih najstnikih dosegel tretje mesto z 12 %.

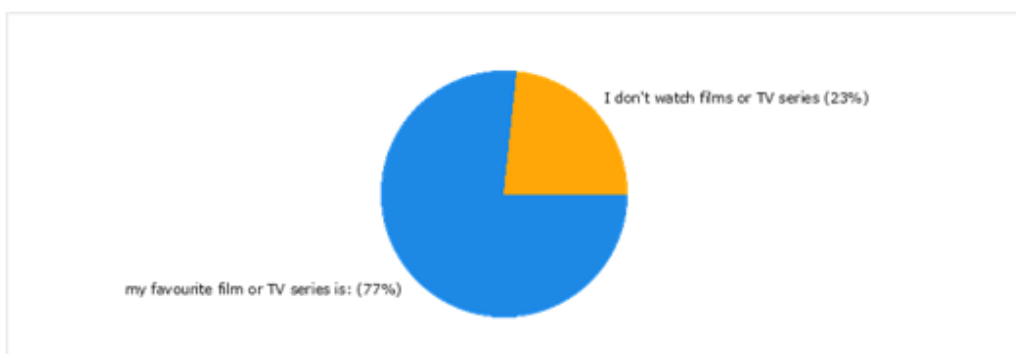
Zvrsti, ki jih slovenski osnovnošolci še radi poslušajo in so jih navedli pod odgovor Drugo so:

- Kpop,
- neorock,
- techno glasba,
- klasična glasba,
- narodno-zabavna glasba,
- indie in
- reggae.

5. Tvoj najljubši film ali serija?

Graf 13: Tvoj najljubši film ali serija?

Graf 14: Tvoj najljubši film ali serija?

UGOTOVITVE

108 slovenskih in 136 tujih najstnikov je odgovorilo na to vprašanje.

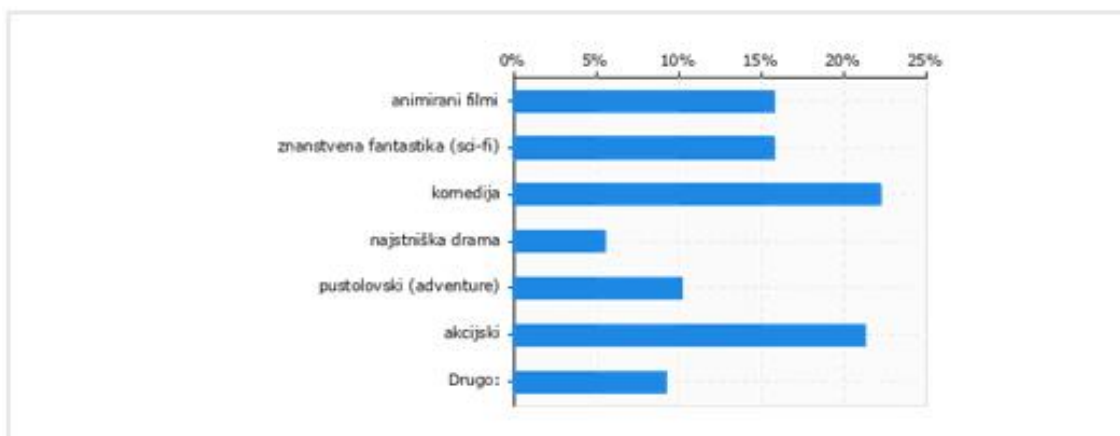
Najpogostejši odgovori slovenskih najstnikov so bili:

- Harry Potter, za katerega je glasovalo 13 najstnikov,
- Avatar, za katerega so glasovali 3 najstniki,
- serija Friends, za katero so glasovali 3 najstniki,
- Sam doma, Grinch, serija Riverdale in japonski anime filmi, za katere sta glasovala po 2 najstnika.

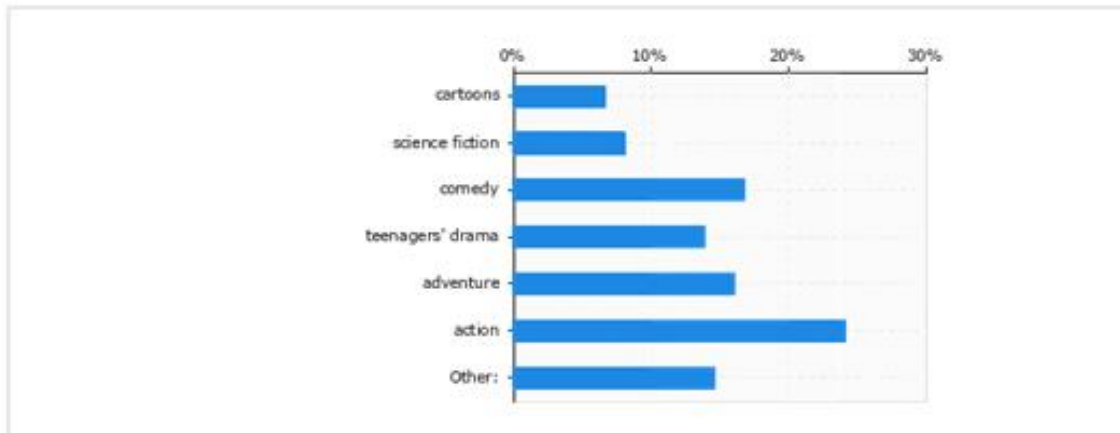
Malo drugače je bilo pri tujih osnovnošolcih, kjer je največ, kar 9 osnovnošolcev glasovalo za serijo *Stranger Things*, ki je pri slovenskih najstnikih dobila samo en glas, naslednji film je bil *Harry Potter*, ki je v tujih državah dobil 5 glasov, sledita pa seriji *La Casa de Papel* in *Riverdale* s 4 glasovi. Samo štirje osnovnošolci nimajo svojega najljubšega filma ali serije.

Proti pričakovanju pa je rezultat ankete pokazal, da kar 21 % slovenskih in 23 % tujih najstnikov sploh ne gleda serij in filmov. Vsekakor se ti rezultati ne skladajo z najinimi predvidevanji, saj sva predvidevali, da velika večina osnovnošolcev gleda TV vsakodnevno. Ali torej res ne gledajo televizije, ali pa so samo filmi in serije tisti, ki niso tako priljubljeni?

6. Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?

Graf 15: Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?

Graf 16: Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?

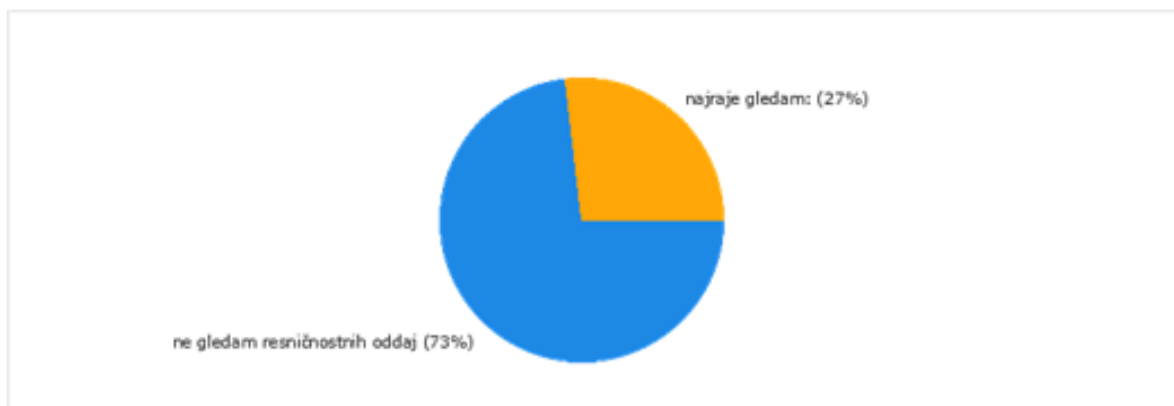
UGOTOVITVE

Na vprašanje je odgovorilo 108 slovenskih in 137 najstnikov iz tujine. Anketa je pokazala, da so slovenskim najstnikom najbolj všeč komedije z malo več kot 20 %, sledijo akcijski filmi, tretje mesto priljubljenosti pa si delijo znanstvena-fantastika in animirani filmi.

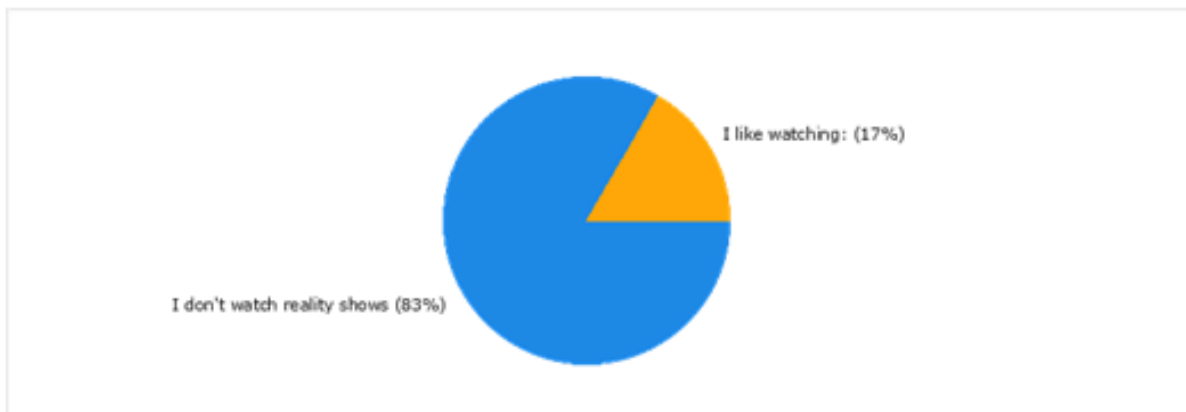
Pri tujih najstnikih pa zmagujejo akcijski filmi, ki imajo veliko prednost pred vsemi ostalimi zvrstmi s približno 25 %, sledijo komedije in pustolovski filmi.

Pod odgovor Drugo so anketiranci večinoma navedli več zvrsti skupaj, 4 pa tudi, da obožujejo grozljivke (1 anketiranec iz Slovenije in 3 iz tujine).

7. Katero resničnostno oddajo najraje gledaš?

Graf 17: Katero resničnostno oddajo najraje gledaš?

Graf 18: Katero resničnostno oddajo najraje gledaš?

UGOTOVITVE

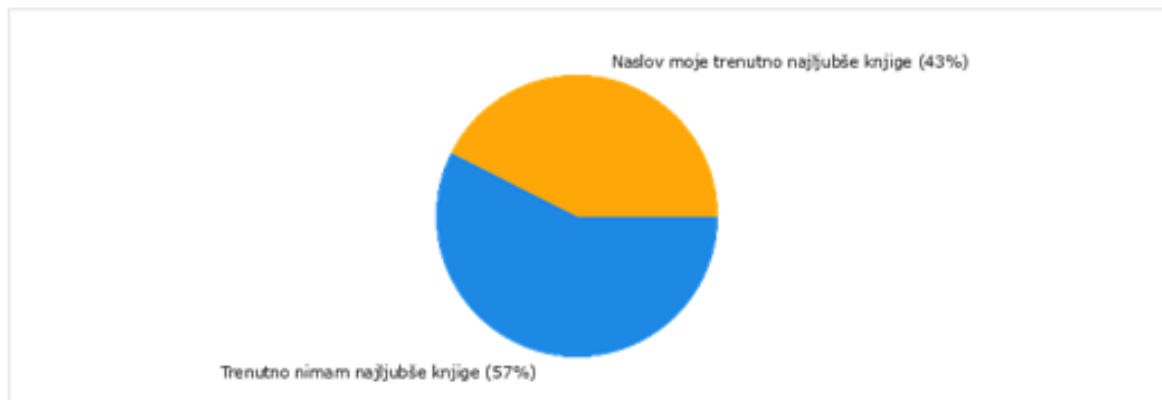
108 najstnikov iz Slovenije in 137 najstnikov iz tujine je odgovorilo na to vprašanje.

Rezultati ankete kažejo, da kar 73 % slovenskih in 83 % tujih najstnikov ne gleda resničnostnih oddaj. Le 27 % slovenskih in 17 % tujih osnovnošolcev jih spremlja/gleda.

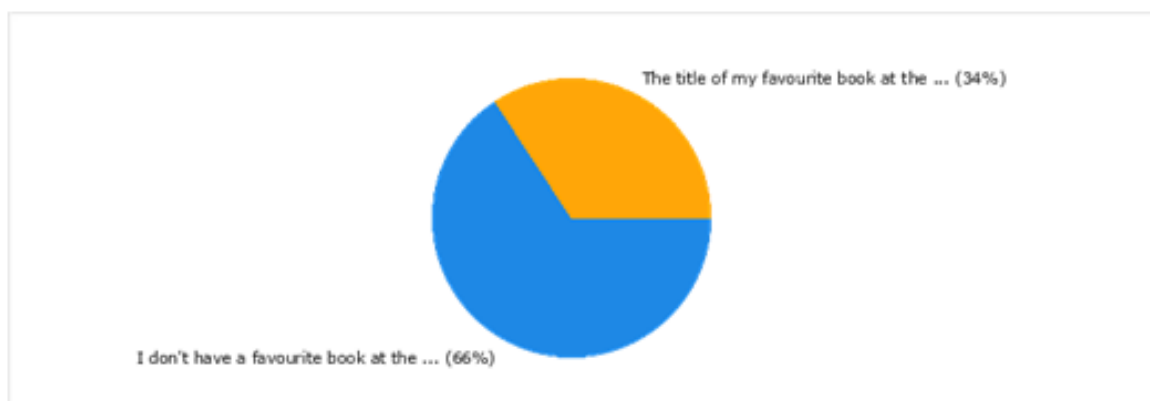
Najbolj pogost odgovor slovenskih najstnikov je bil MasterChef Slovenija, ki je dobil 7 glasov. To oddajo spremljava tudi sami, saj radi kuhava in v oddaji dobiva veliko novih idej. Opazili pa sva, da anketiranci ne razlikujejo med resničnostno oddajo in dokumentarno oddajo, saj so pri odgovoru naštevali oddaje kot so Top Gear, Volan, kuharske oddaje, Slovenski pozdrav, Planet Earth, oddaje na programu National Geographic itd. Resničnostna oddaja je namreč žanr televizijske oddaje, v kateri se poskuša razmere čim bolj približati resničnemu življenju (v Sloveniji so v zadnjih letih priljubljene MasterChef, Mali šef Slovenija, Zvezde pod masko, Delovna akcija, Preživetje v divjini, Zvezde plešejo, Slovenija ima talent, Znan obraz ima svoj glas, Ljubezen po domače), dokumentarne oddaje pa so posnetki trenutkov in pričevanj iz resničnosti (na primer oddaje o živalih, državah, znanih ljudeh).

Pri anketirancih iz tujine je največ glasov prejela resničnostna oddaja Paradise Hotel (6 glasov). Oddaje ne pozna, zato sva jo seveda izbrskali na spletu in ugotovili, da so jo leta 2012 predvajali tudi pri nas v slovenski različici, glavni akterji pa so mladi, ki se na izbranem otoku zabavajo in flirtajo med seboj. Glede na vsebino se nama ne zdi primerna za osnovnošolce in je sami vsekakor ne bi spremljali (me drugim tudi zato, ker nama starši zagotovo ne bi dovolili).

8. Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?

Graf 19: Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?

Graf 20: Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?

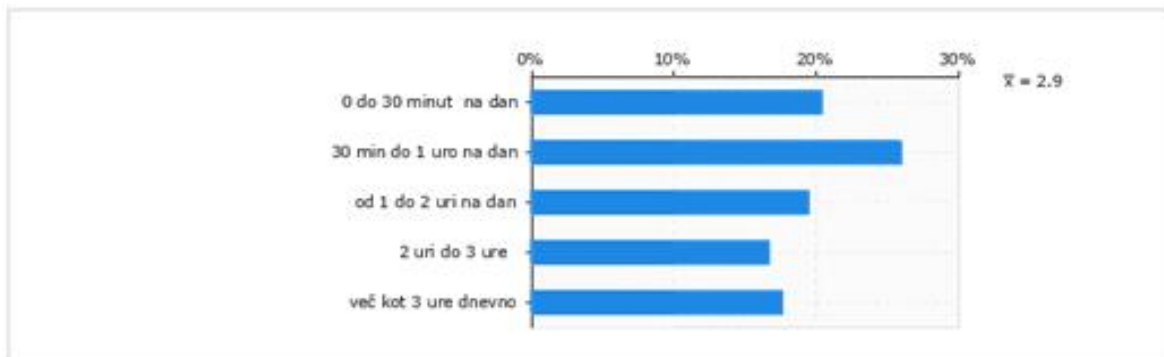
UGOTOVITVE

Na vprašanje je odgovorilo 108 slovenskih in 137 tujih najstnikov. Iz tortnega diagrama lahko jasno razberemo, da kar 57 % slovenskih in 66 % tujih najstnikov nima svoje najljubše knjige. Preostalih 43 % slovenskih anketirancev je navedlo različne naslove knjig, med njimi pa prednjači serija knjig o Harryju Potterju (8 glasov). Po 2 glasova so dobile knjige Čudo, Princeskin dnevnik, Preživetje in Dnevnik nabritega mulca. Preko odgovorov sva dobili tudi veliko idej za najino naslednje branje: Pasji smisel življenja, Brat volk, Ognjeno pleme, Junaki Olimpa, Vihra mečev, Stekleni prestol, Igre lakote, Bitka starodavnih itd. Poglobili sva se v te naslove in ugotovili, da prevladuje zvrst mladinske fantazije, med katero spadajo tudi knjige o

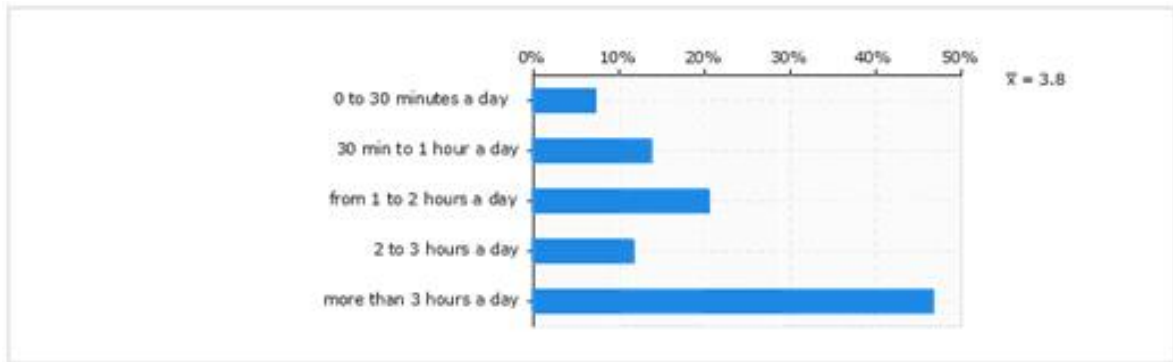
Harryju Potterju. Če torej slovenski najstniki najraje gledajo komedije, pri branju vsekakor prevladujejo domišljjske knjige.

Ali Harryja Potterja radi berejo tudi najstniki čez planke? Le 34 % tujih anketirancev ima svojo najljubšo knjigo, ki je z 10 glasovi seveda britanski Harry Potter. Ostali naslovi so še Little Women, The Fault in Our Stars, Find You in the Dark, Sisters, Sofies Verden (Zofijin svet), Minecraft (ni leposlovno delo), Pride and Prejudice, Lord of the Rings, Diary of a Wimpy Kid. Kar 5 krat se je pojavil naslov After, ki ga sami ne poznava, zato sva seveda raziskovali naprej in ugotovili, da je avtorica knjig ameriška pisateljica Anna Todd, v slovenskem prostoru pa so njene knjige dobile naslov Prvič. Na spletni strani emka.si sva prebrali, da je omenjena serija knjig prava spletna senzacija, knjige pa je prebrala že več kot 1 milijarda ljudi. Na spletni strani založbe Felix pa piše, da uvršajo te knjige pod erotično literaturo, ki je mladi raziskovalki (še) ne bereva. Vsekakor pa lahko narediva primerjavo med bralnimi navadami slovenskih in tujih najstnikov in ugotoviva, da med tem ko slovenski anketiranci najraje posežejo po mladinski fantaziji, tuji najstniki radi prebirajo tudi ljubezenske romane (med slovenskimi naslovi nisva zasledili nobenega naslova iz tega žanra).

9. Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?

Graf 21: Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?

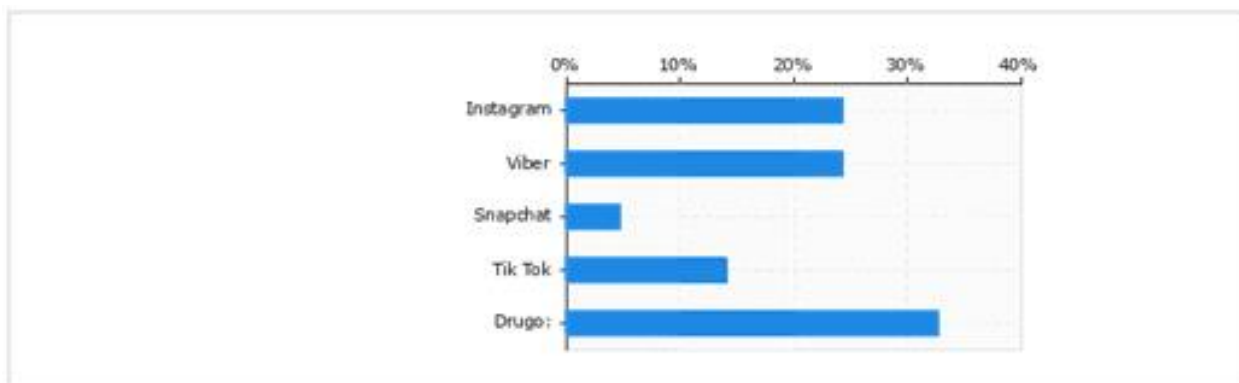
Graf 22: Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?

UGOTOVITVE

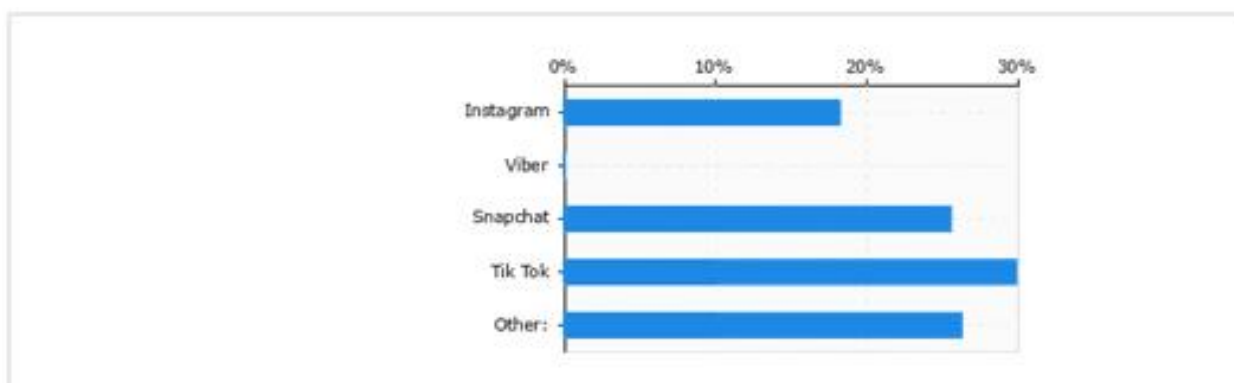
Z devetim vprašanjem sva želeli preveriti najino hipotezo, da **Slovenski najstniki več časa preživijo v družbi s pametnim telefonom kot najstniki iz drugih držav**. Do tega predvidevanja sva prišli na podlagi opazovanja sovrstnikov, prijateljev, najstnikov na ulici in konec koncev tudi s pogledom v ogledalo. Na vprašanje je odgovorilo 108 slovenskih in 137 najstnikov iz tujine. Odgovori so naju zelo presenetili. Največ, 26 % slovenskih učencev uporablja telefon 30 minut do 1 uro na dan. Sledita odgovora 0 do 30 minut na dan ter 1 do 2 uri na dan. Nekaj manj kot petina vseh anketirancev iz Slovenije uporablja telefon več kot 3 ure dnevno.

Najstniki iz Francije, Italije, s Poljske in z Danske pa so odgovorili zelo drugače. Največ, 47 % vseh najstnikov iz tujine je obkrožilo odgovor več kot 3 ure dnevno. Sledi odgovor od 1 do 2 uri na dan z 20 %, manj kot vsak deseti nasjtnik iz tujine pa telefon dnevno uporablja od 30 minut do 1 ure. Na podlagi podatkov lahko zaključiva, da tuji najstniki neprimerno več uporabljajo telefon za brskanje, klepetanje s prijatelji, uporabo socialnih omrežji, igranje video igrice, gledanje youtuba in ostalih spletnih vsebin. Ti podatki se vsekakor skladajo z odgovori na najino prvo vprašanje o preferencah pri preživljanju prostega časa, ko je skoraj vsak tretji najstnik iz tujine izbral odgovor igranje video igrice. Najino drugo hipotezo pa na tem mestu ovrževa.

10. Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?

Graf 23: Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?

Graf 24: Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?

UGOTOVITVE

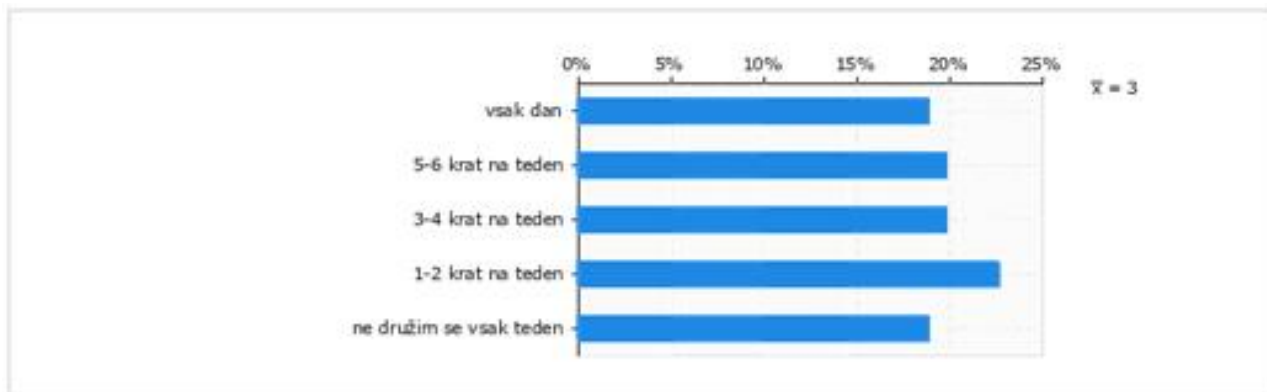
Na vprašanje je odgovorilo 107 slovenskih in 137 tujih najstnikov. Med slovenskimi najstniki jih največ, 25 %, uporablja Instagram in Viber. 14 % uporablja Tik Tok, le 4 % pa Snapchat. Pod Drugo so anketiranci navedli še Youtube (17 odgovorov), Discord (5 odgovorov), Nonogram, Animeflix, Tumblr in Johnny Trigger (po 1 odgovor).

Kar 30 % tujih učencev pa največ uporablja Tik Tok, sledi mu Snapchat (25 %). Pod Drugo so navedli Youtube (15 odgovorov), Facebook (4 odgovori), Messenger (3 odgovori), Discord (2 odgovora), Twitter in Roblox (po 1 odgovor).

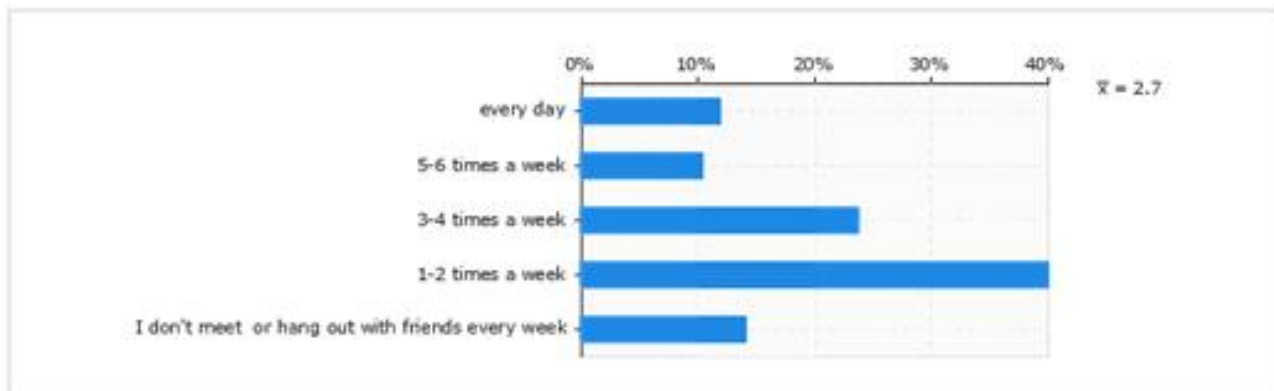
Preverili sva, za katere namene se največkrat uporabljajo našeta socialna omrežja (medve niti ne pozna niti ne uporabljava vseh) in prišli do naslednjih ugotovitev:

- Instagram omogoča objavo in izmenjavo fotografij,
- Viber brezplačno klicanje in pošiljanje sporočil,
- Tik Tok omogoča gledanje glasbenih posnetkov, snemanje do 60-sekundnih posnetkov, njihovo urejanje in dodajanje posebnih učinkov,
- Snapchat omogoča pošiljanje videoposnetkov in slik ter klepetanje s prijatelji, njena posebnost pa je ta, da je sporočilo vidno le kratek čas (čeprav si fotografijo/videoposnetek lahko v vmesnem času shraniš na svoj telefon!),
- Youtube je v bistvu spletna stran za izmenjavo in gledanje videoposnetkov in ni socialno omrežje,
- Discord je aplikacija, ki omogoča klepet, namenjena pa je predvsem igralcem video igrice,
- Facebook nudi široko paleto storitev od izmenjave fotografij in video posnetkov, do klepetanja s prijatelji, objave zanimivih novic, lastnih razmišljanj, dogodkov iz življenja, igranja iger itd., namenjen pa je predvsem ohranjanju stikov z družino in prijatelji,
- Messenger je brezplačna aplikacija za mobilno sporočanje,
- Twitter je namenjen komuniciranju preko kratkih sporočil ali tvitov,
- Nonogram je spletna logična igra in ne socialno omrežje,
- Animeflix je spletna stran za ogled japonskih anime filmov in risank in ne socialno omrežje,
- Tumblr je neke vrste spletni blog, na katerem uporabniki objavljajo svoje fotografije, videe, misli, zapise, torej vse stvari, ki so jim všeč (Tumblr ne pregleduje in filtrira objavljenih vsebin!),
- Roblox je večigralska spletna platforma in ne socialno omrežje,
- Johnny Trigger je ravno tako spletna streljaška igra.

11. Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)?

Graf 25: Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)?

Graf 26: Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)?

UGOTOVITVE

Zanimalo naju je, kolikokrat na teden se slovenski in tuji najstniki v prostem času družijo s prijatelji izven šole. Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 136 najstnikov iz tujine.

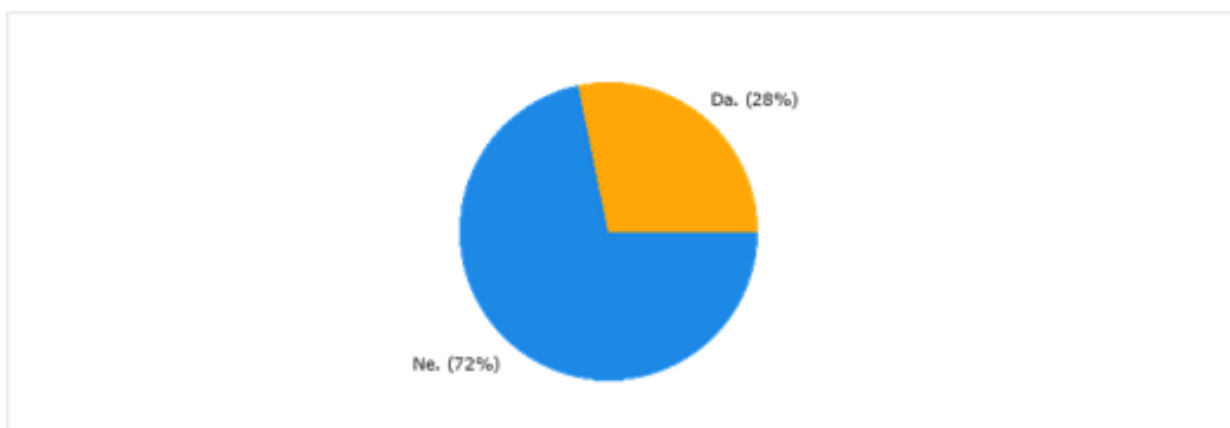
Ugotovili sva, da se največ učencev iz Slovenije kot tudi iz tujih držav družijo s prijatelji 1-2 na teden. Razmerje med posameznimi odstotki pa je nekoliko drugače pri teh dveh skupinah najstnikov. Med slovenskimi najstniki tako ni večjih odstopanj; 23 % se jih v prostem času družijo

1-2 krat tedensko, 20 % 3-4 krat ali 5-6 krat tedensko, 18 % s prijatelji preživlja prosti čas vsakodnevno, ravno toliko pa jih je odgovorilo, da se s prijatelji ne družijo vsak teden.

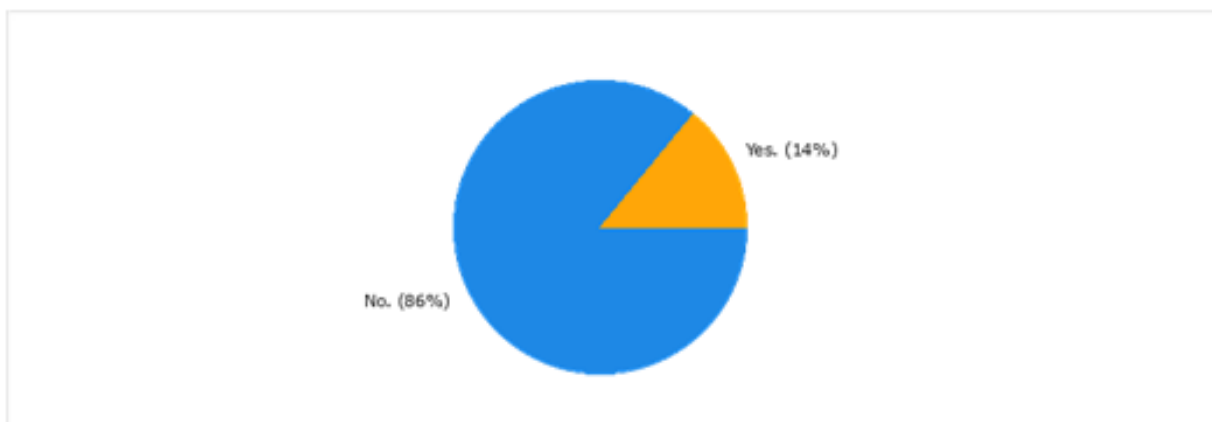
V tujini pa daleč največ najstnikov preživi čas s prijatelji 1-2 krat tedensko (40 %), zatem pa odstotek močno pade, saj se 3-4 krat tedensko družijo 23 % najstnikov, vsakodnevno 12 %, 5-6 krat na teden 10 %, 14 % pa jih je odgovorilo, da se s prijatelji ne uspe družiti vsak teden.

Glede na podatke bi lahko sklepali, da se slovenski najstniki nekoliko pogosteje družijo s prijatelji v prostem času kot najstniki iz tujine.

12. Ali obiskuješ glasbeno šolo?

Graf 27: Ali obiskuješ glasbeno šolo?

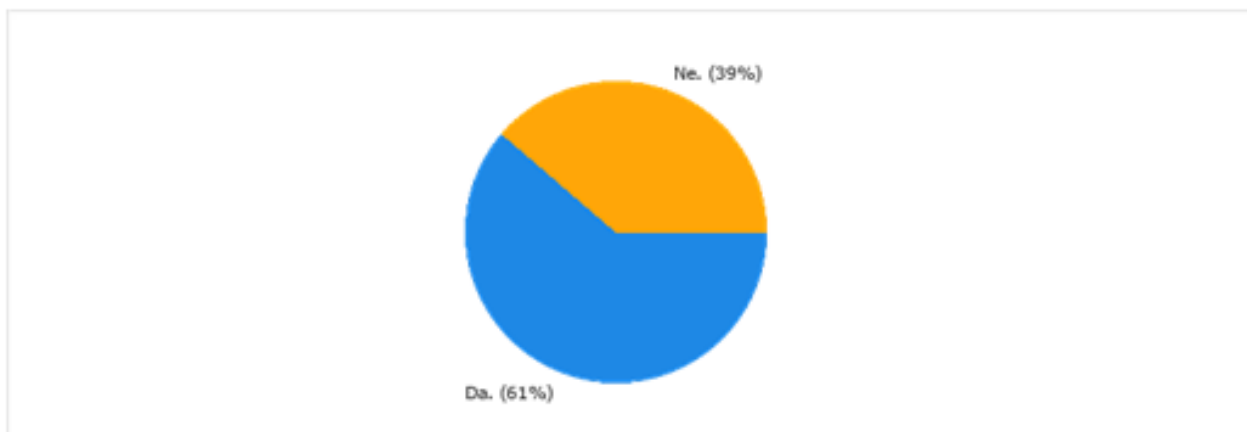

Graf 28: Ali obiskuješ glasbeno šolo?

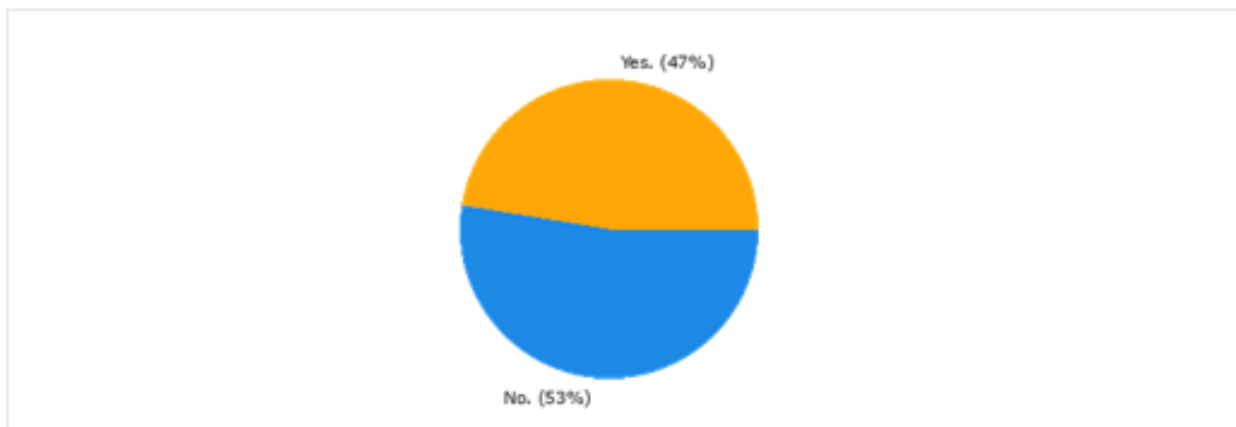
UGOTOVITVE

V nadaljevanju sva najino zanimanje usmerili v usmerjen prosti čas najstnikov, torej na dejavnosti, ki jih redno obiskujejo izven šole. Na vprašanje o obiskovanju glasbene šole je odgovorilo 106 slovenskih in 136 tujih najstnikov. Analiza odgovorov je pokazala, da kar 72 % slovenskih in celo 86 % tujih najstnikov ne obiskuje glasbene šole. Ker se obedve že več let učiva igranja klavirja, ker ure pouka in teorije v glasbeni šoli ter vaje doma “odgriznejo” kar velik del najinega prostega časa in ker na hodnikih glasbene šole srečujeva kar nekaj znanih obrazov sva sicer pričakovali malce višje številke. Če pa pogledamo iz drugega zornega kota, bo kar 28 % slovenskih in 14 % tujih osnovnošolcev po zaključku osnovnošolskega šolanja igralo vsaj eno glasbilo. Kako pa je s športnimi treningi?

13. Ali aktivno treniraš kakšen šport (trener, klub)?

Graf 29: Ali aktivno treniraš kakšen šport (trener, klub)?

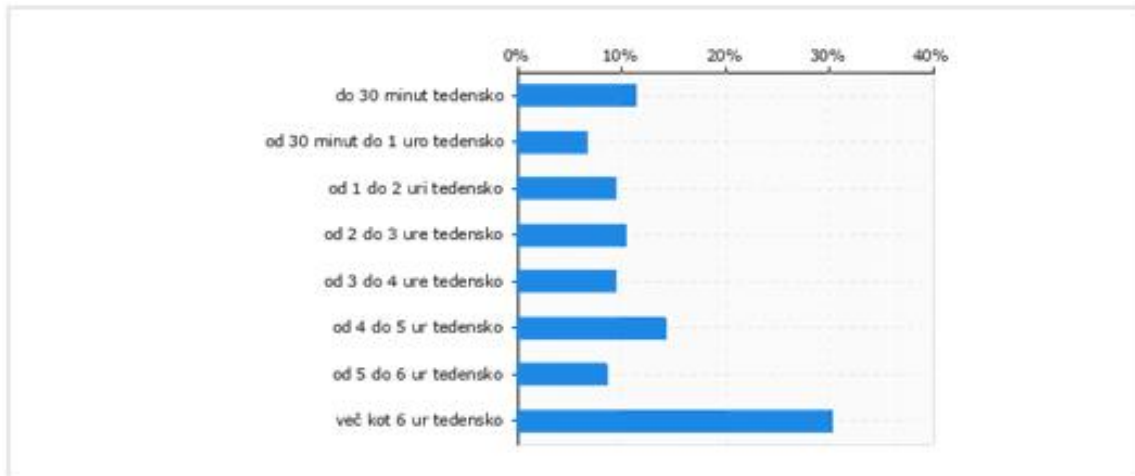
Graf 30: Ali aktivno treniraš kakšen šport (trener, klub)?

UGOTOVITVE

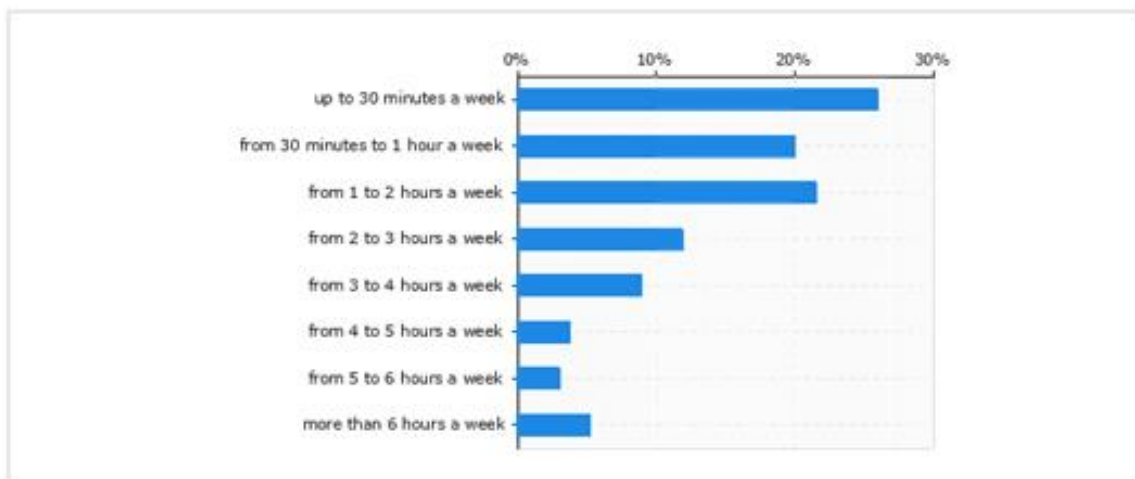
Mladi raziskovalki obiskujeva isti razred. Opažava, da imamo v najinem razredu v zadnjih dveh letih zelo veliko športnikov in športnic, saj ima po najini oceni kar dve tretjini najinih sošolcev status športnika, eden izmed njih pa je celo vrhunski športnik in dosega izredne rezultate tako v Sloveniji kot tudi že v tujini.

Tako naju niso presenetili odgovori na vprašanje Ali aktivno treniraš kakšen šport?, na katero je odgovorilo 106 slovenskih in 136 tujih najstnikov. Kar 61 % slovenskih in 53 % najstnikov z Danske, s Poljske, iz Francije in Italije namreč aktivno trenira šport. Je pa športno udejstvovanje očitno bolj priljubljeno na domačih tleh, saj je športnih slovenskih najstnikov za 8 % več kot tujih.

14. Koliko časa tedensko se izven šole in treningov-v prostem času rekreativno giblješ-sprehodi, tek, športne igre z vrstniki...?

Graf 31: Koliko časa tedensko se izven šole in treningov v prostem času rekreativno giblješ - sprehodi, tek, športne igre z vrstniki...?

Graf 32: Koliko časa tedensko se izven šole in treningov v prostem času rekreativno giblješ - sprehodi, tek, športne igre z vrstniki...?

UGOTOVITVE

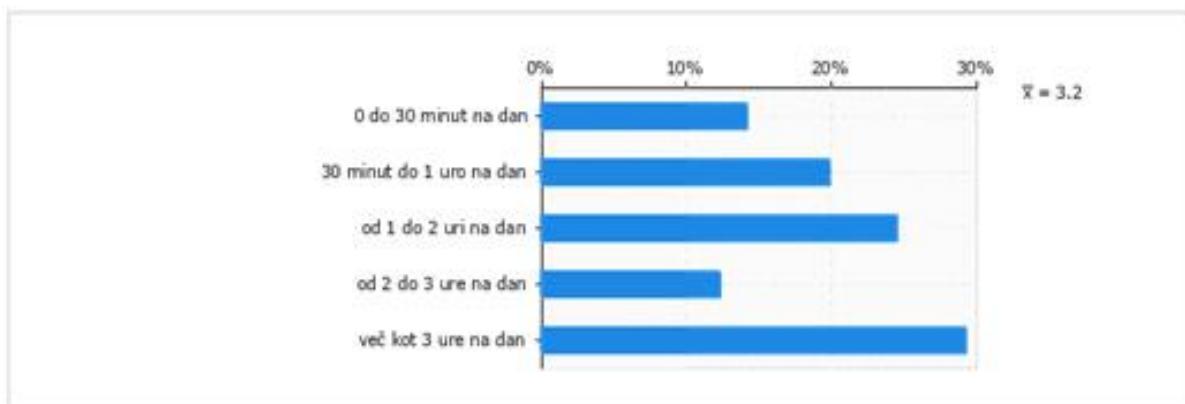
V najinih družinah sva se večkrat pogovarjali o tem, kako težko se je v zadnjem času v bistvu s športom ukvarjati usmerjeno ampak rekreativno, torej samo ljubiteljsko, da preizkusiš različne športe, da ohranjaš kondicijo in skrbiš za zdravje. Seveda lahko greš tekat s starši ali prijatelji,

lahko se dobite na igrišču in igrate nogomet, lahko kupiš vstopnico za bazen in greš plavat, ampak tukaj se počasi ustavi... Zdi se nama, da so ostale športne dejavnosti na vse ali nič – torej ali treniraš zares, ali pa sploh ne. Kako je torej s športnimi dejavnostmi in gibanjem pri slovenskih in tujih najstnikih?

Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 136 tujih najstnikov. Večina slovenskih najstnikov se v svojem prostem času giblje več kot 6 ur tedensko (30 %), sledi odgovor 4 do 5 ur tedensko in nato še do 30 minut tedensko (12 % ali več kot vsak deseti slovenski najstnik!).

Pri tujih najstnikih je drugače, saj na prvem mestu najdemo odgovor do 30 minut tedensko (kar 27 % vseh anketirancev iz tujine), sledi pa odgovor od 1 do 2 uri tedensko. Več kot 6 ur tedensko (kar je bil najpogostejši odgovor najinih slovenskih sovrstnikov) se giblje le 6 % tujih najstnikov! Najverjetneje so ti rezultati povezani s prejšnjimi rezultati, ko sva presenečeno ugotovili, da tuji najstniki svoj prosti čas najraje preživljajo z igranjem video igrice, telefonu pa večinoma dnevno namenijo kar 2 uri več kot slovenski najstniki.

15. Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?

Graf 33: Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?

Graf 34: Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?

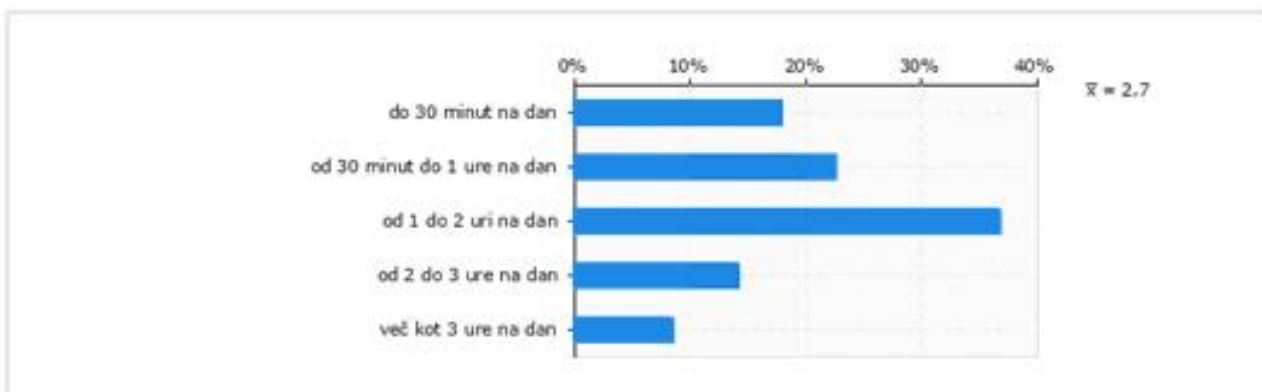
UGOTOVITVE

Pri prebiranju literature in pred izvedbo najinega raziskovanja sva razmišljali o tem, ali najstniki svoj prosti čas preživljajo tudi z družino, ali je to obdobje čas zaprtih vrat svoje sobe in klepetanja s prijatelji o tisoč in eni stvari.

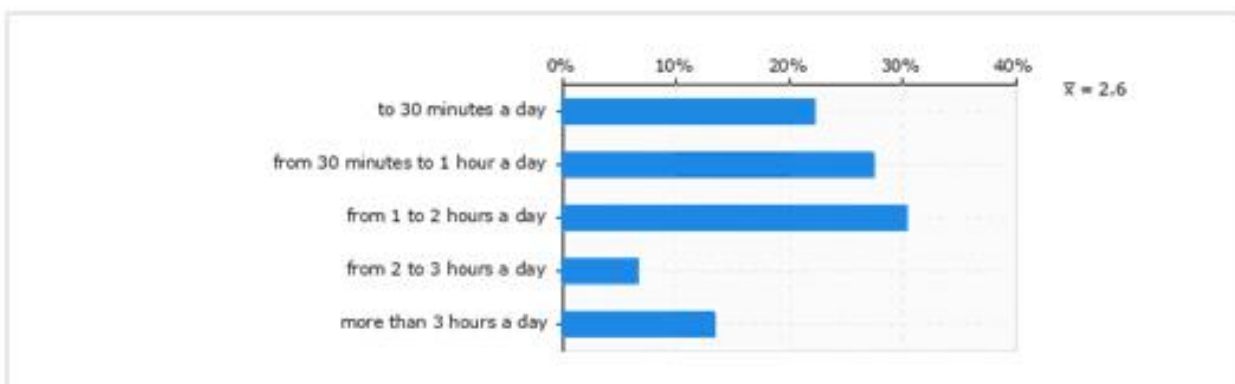
Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 136 tujih najstnikov. Po analizi odgovorov sva ugotovili, da se največ, kar 30 % domačih najstnikov s starši družijo več kot tri ure na dan. Bolj zaskrbljujoč pa je podatek, da skupno več kot vsak tretji slovenski najstnik s starši preživi le do 1 uro dnevno. Če nas je v najinem razredu 26 lahko iz tega sklepava, da 8 najinih sošolcev/sošolk svojih staršev kakšen dan sploh ne vidi ali pa so skupaj le, ko pojedjo večerjo.

Kako pa je s tujino? Največ anketiranih najstnikov, kar 27 %, se s starši družijo od 30 minut do 1 uro na dan. Drugi najpogostejši odgovor je 1 do 2 uri dnevno, vsak peti tuji najstnik pa s starši preživi več kot 3 ure dnevno, kar pomeni, da je ta odstotek v tujini malce nižji kot v Sloveniji. Odstotek najstnikov iz Francije, Italije, z Danske in s Poljske, ki svoje starše vidi do 1 uro dnevno je po najin角度 izračunih še višji kot v Sloveniji, saj se giblje pri 40 %.

16. Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje ...)?

Graf 35: Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje)?

Graf 36: Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje)?

UGOTOVITVE

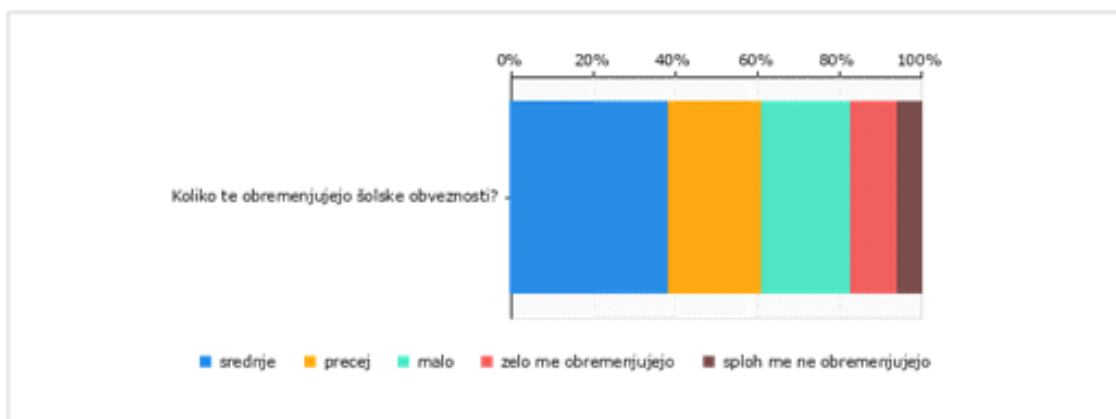
Sledijo šolske obveznosti, saj je, vsaj v Sloveniji, veliko govora o tem, da so osnovnošolci in srednješolci obremenjeni s šolo, da so njihove šolske obveznosti preobsežne in jim nemalokrat povzročajo večje ali manjše stiske. Nama dvema, povprečnima najstnicama, se sicer ne zdi tako, zato sva postavili hipotezo **Slovenski najstniki porabijo manj časa za šolo kot najstniki iz tujih držav**. Na najino vprašanje o količini časa, ki ga slovenski in tuji najstniki porabijo za domačo nalogo in učenje, je odgovorilo 106 anketirancev iz prve in 136 anketirancev iz druge skupine. Z analizo odgovorov sva ugotovili, da 38 % domačih najstnikov za šolske obveznosti doma porabi od 1 do 2 ur na dan, temu sledi odgovor od 30 minut do 1 ure dnevno (23 %), kar 18 % domačih

osnovnošolcev pa za šolske obveznosti porabi le do 30 minut. Več kot 3 ure na dan potrebuje za izpolnitev šolskih obveznosti v popoldanskem času 9 % najstnikov ali skoraj vsak deseti anketiranec.

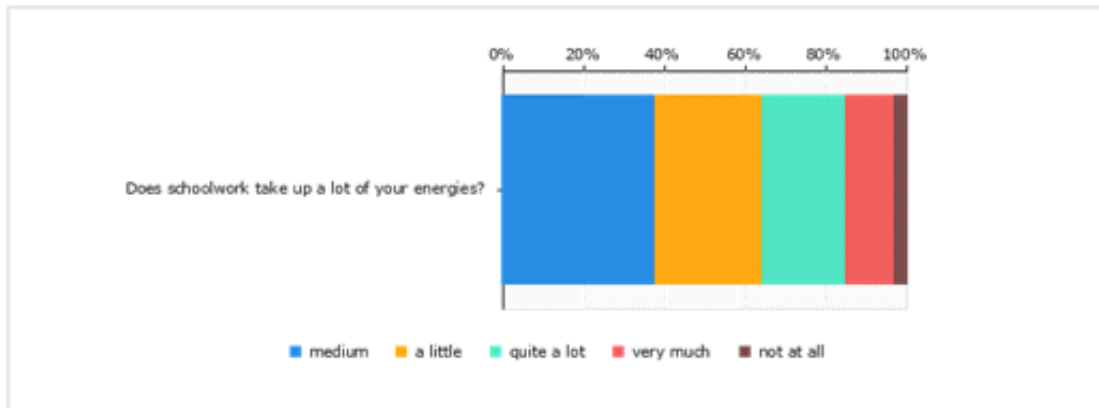
Pri tujih najstnikih je precej podobno, saj 31 % tujih najstnikov za šolske obveznosti porabi od 1 do 2 uri na dan, sledi odgovor od 30 minut do 1 ure (28 %) in kar 23 % učencev temu nameni le do 30 minut časa. Odstotek tistih, ki potrebujejo več kot 3 ure dnevno, je rahlo višji kot v Sloveniji, 14 %.

Tretjo hipotezo morava na tem mestu ovreči, saj so si rezultati sicer zelo podobni, vendar sva glede na rezultate ankete ugotovili, da slovenski najstniki le porabijo malce več časa za šolske obveznosti kot najstniki iz tujine.

17. Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?

Graf 37: Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?

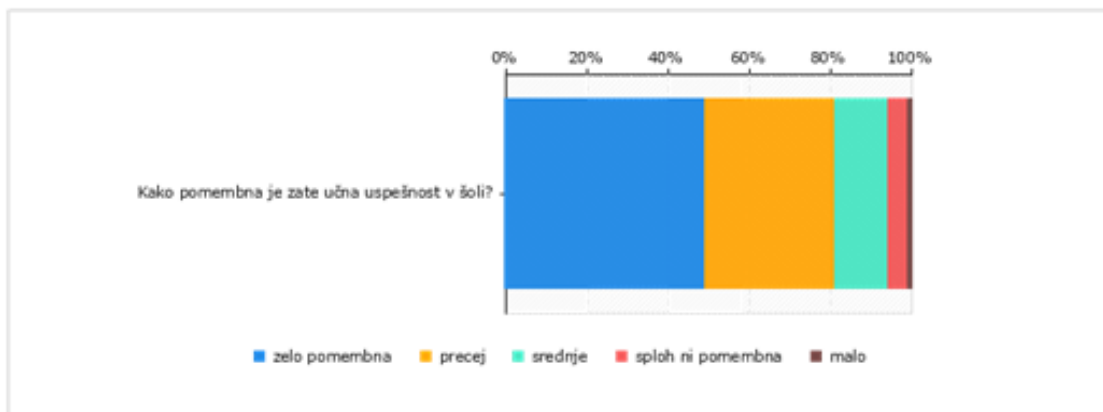

Graf 38: Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?

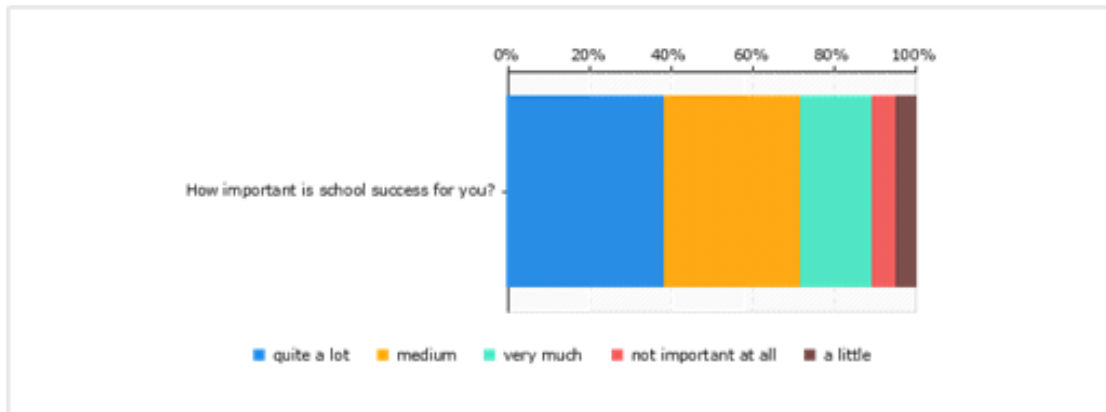
UGOTOVITVE

Koliko pa te popoldanske šolske obveznosti in skrb za šolo obremenjujejo najstnike doma in v tujini? Na najino vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 135 tujih najstnikov, po analizi rezultatov pa sva ugotovili, da obe skupini šola obremenjuje srednje, saj je odstotek v obeh primerih 39 %. 21 % slovenskih in 23 % tujih najstnikov šola obremenjuje precej. 6 % slovenskih najstnikov in 3 % tujih pa se s šolo sploh ne obremenjuje.

18. Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?

Graf 39: Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?

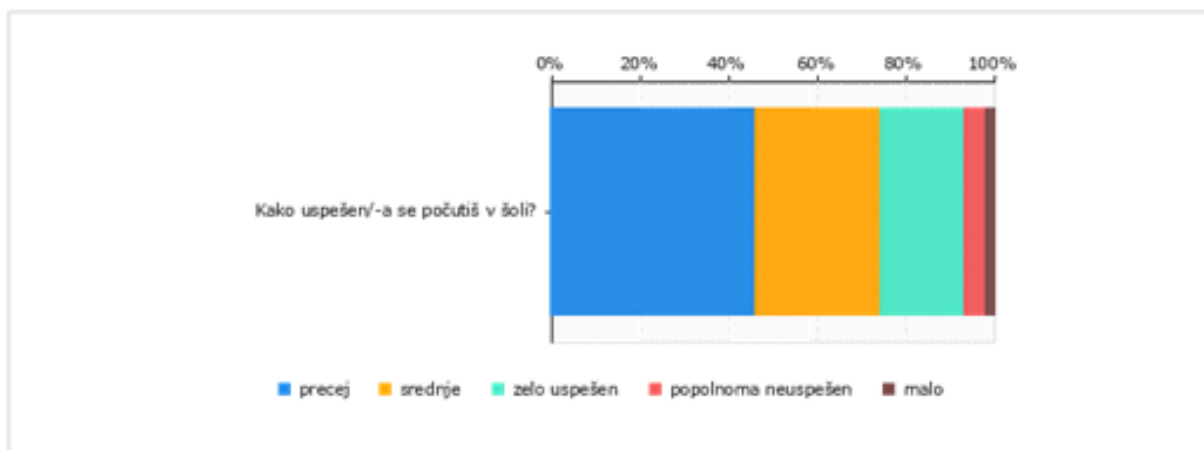

Graf 40: Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?

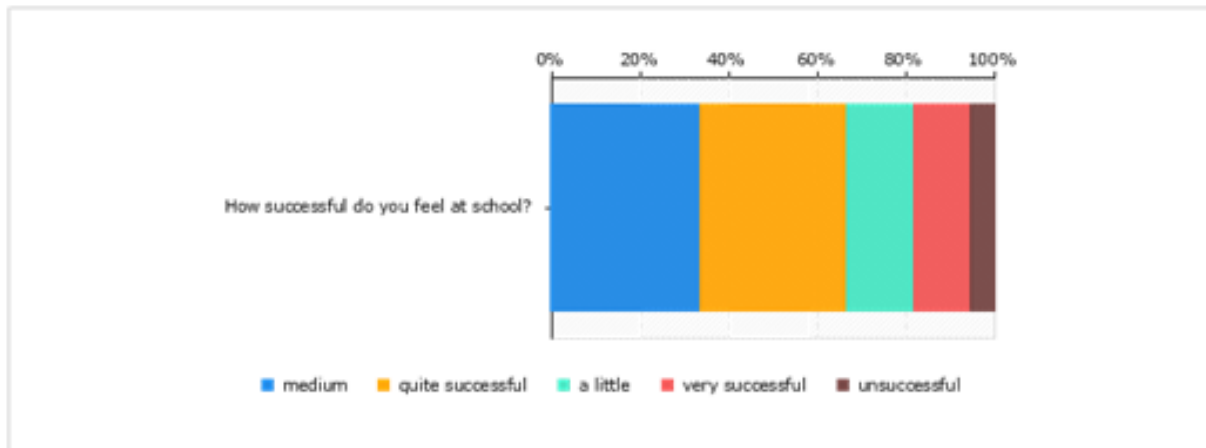
UGOTOVITVE

Na vprašanje je odgovorilo 106 najstnikov iz Slovenije in 135 najstnikov iz Italije, Francije, z Danske in s Poljske. Ugotovili sva, da je učna uspešnost za 50 % domačih najstnikov zelo pomembna, tako stopnjo pomembnosti zavzema tudi v življenju 39 % tujih najstnikov. Učna uspešnost je 30 % domačim in 28 % tujim najstnikom precej pomembna. Le 1 % slovenskih in 5 % tujih najstnikov pa je vseeno, ali so v šoli uspešni ali ne.

19. Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?

Graf 41: Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?

Graf 42: Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?

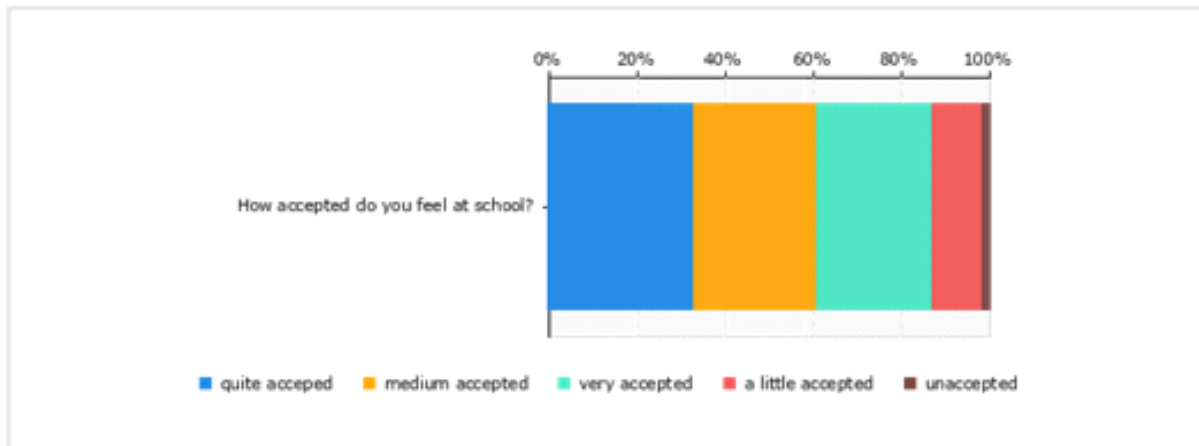
UGOTOVITVE

Kako uspešne se najstniki počutijo v šoli? Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 133 najstnikov iz tujine. Pri slovenskih najstnikih je bil najpogostejši odgovor precej uspešno (nekaj manj kot 50 % ali polovica vseh vprašanih). Nasprotno se v šoli uspešno počuti le vsak peti tuji anketiranec (18 %). Srednje uspešno se počuti več kot vsak tretji slovenski najstnik, rezultat je zelo podoben pri tujih najstnikih, neuspešnih pa je po podatkih najine ankete le dobrih 2 % slovenskih anketirancev in kar 6 % tujih najstnikov.

20. Kako sprejet/-a se počutiš med vrstniki v šoli?

Graf 43: Kako sprejet/-a se počutiš med vrstniki v šoli?

Graf 44: Kako sprejet/-a se počutiš med vrstniki v šoli?

UGOTOVITVE

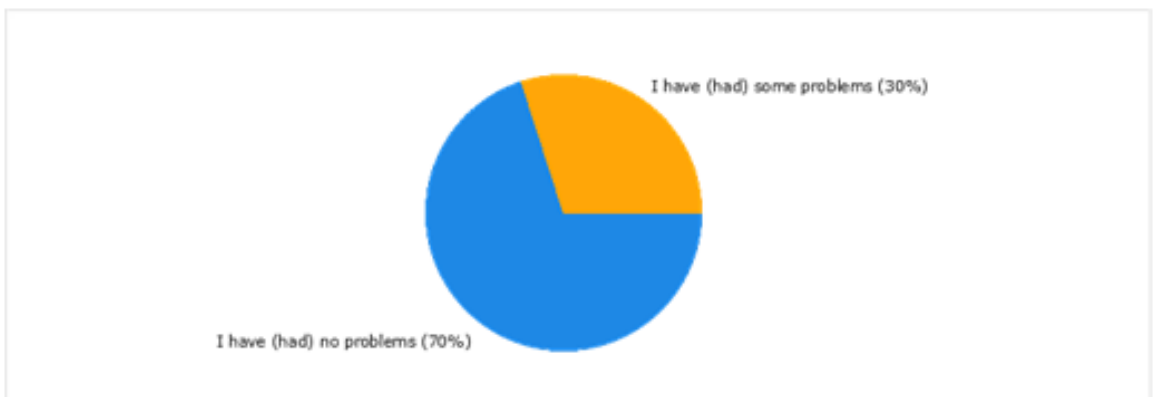
Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 133 tujih najstnikov. Rezultati kažejo, da se skoraj 40 % slovenskih najstnikov počuti precej sprejetih med vrstniki, to je bil tudi najpogostejši odgovor med slovenskimi osnovnošolci. Sledi odgovor zelo sprejet (32 %), 3 % slovenskih najstnikov pa se med sovrstniki v šoli ne počutijo sprejete.

32 % tujih najstnikov se počuti precej sprejetih (vidimo, da je odstotek nekoliko nižji kot v Sloveniji), 26 % pa zelo sprejetih (zopet manj kot slovenskih najstnikov). 2 % najstnikov iz tujine se počutita nesprejeta med sovrstniki, kar je podoben rezultat kot v Sloveniji. Iz rezultatov ankete v obeh skupinah lahko sklepamo, da se velika večina vseh najstnikov počuti sprejete med sovrstniki, zaskrbljujočih pa je tistih 10 % slovenskih in 14 % tujih najstnikov, ki se v družbi sovrstnikov ne počuti dobro in dobrodošlo.

21. Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?

Graf 45: Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?

Graf 46: Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?

UGOTOVITVE

Zadnje vprašanje v najini anketi o življenju najstnikov doma in v tujini pa se je nanašalo na trenutno zelo aktualno temo, to je šolanje na daljavo. V tem šolskem letu smo se v Sloveniji do marca 2021 na daljavo šolali neprekinjeno 13 tednov ali nekaj več kot 3 mesece. V Franciji po najinih podatkih šol od septembra 2020 do zaključka pisanja te raziskovalne naloge niso zapirali, v ostalih anketiranih državah pa so bile šole zaprte po nekaj tednov skupaj, glede na izbruhe virusa. Kako so najstniki ta zaprtja doživljali, so imeli ob šolanju na daljavo kakšne težave?

Na vprašanje je odgovorilo 106 slovenskih in 133 tujih najstnikov. Velika večina slovenskih najstnikov (kar 79 %) pri pouku na daljavo nima težav, tujih pa je brez težav 70 %. Na najini šoli

so hitro vzpostavili sistem tutorstva za pomoč pri organizaciji dela na daljavo, prav tako smo si lahko izposodili šolske tablice in računalnike. Šola na daljavo se vsekakor ne more primerjati s poukom v živo, s sedenjem na zlizanih šolskih stolih in klepetanjem med šolskimi odmori, vseeno pa vse skupaj, glede na izsledke najine ankete, ni tako zelo hudo kot lahko preberemo in slišimo v medijih.

ZAKLJUČEK

Pri raziskovanju življenja najstnikov sva se podali na tri različne poti: zanimalo naju je, kako najstniki preživljajo prosti čas, kako je z najstniki in tehnologijo ter kakšen odnos imajo najstniki do šole. Ali obstajajo razlike med slovenskimi najstniki in najstniki v tujini? Pri iskanju odgovorov so nama na pomoč priskočili sovrstniki iz naše šole, pa tudi najstniki iz šol v Franciji, Italiji, na Poljskem in Danskem, s katerimi sodelujemo preko različnih projektov.

Izsledki najine raziskave so bili za naju pravo presenečenje. Postavili sva hipotezo **Tako najstniki iz Slovenije kot tudi najstniki iz tujih držav se najraje družijo s prijatelji**, katere po analizi rezultatov nisva mogli ne potrditi ne ovreči, saj se je izkazalo, da slovenski najstniki svoj prosti čas resnično najraje preživijo med druženjem s prijatelji v živo, medtem ko najstniki iz tujine najraje igrajo video igrice. Na drugem in tretjem mestu priljubljenih dejavnosti slovenskih najstnikov so rekreativne dejavnosti in preživljanje časa z družino, v tujini pa so poleg video igrice priljubljeni še druženje s prijatelji in rekreativne dejavnosti.

Najina druga hipoteza se je glasila **Slovenski najstniki več časa preživijo v družbi s pametnim telefonom kot najstniki iz tujih držav**. Hipotezo sva ovrgli, saj večina anketirancev iz Slovenije v družbi telefona dnevno preživi od 30 minut do 1 ure, odstotek pa je veliko višji v tujini, kjer največ, in to kar 47 % ali skoraj polovica vseh vprašanih, telefon za zabavo in sprostitev uporablja več kot 3 ure dnevno. Najverjetneje glede na zbrane odgovore na telefonu igrajo video igrice, od socialnih omrežji pa so v tujini najbolj priljubljeni Tik Tok in Snapchat. Za primerjavo, v Sloveniji najraje uporabljamo Instagram in Viber.

Kako pa je z najljubšimi knjigami, filmi, glasbenimi idoli, s katerimi naj bi se po mnenju strokovnjakov najstniki tako zelo radi identificirali? Presenetljivo sva ugotovili, da velika večina tako slovenskih kot tujih najstnikov sploh nima najljubšega glasbenika ali glasbene skupine, prav tako jih v obeh primerih skoraj 80 % nima najljubšega filma ali televizijske serije. Ali to pomeni, da v nasprotju z najinim mišljenjem najstniki ne gledajo veliko televizije? Je ta čas, za razliko od milenijcev, namenjen pametnemu telefonu? Kako pa je z branjem in s knjigami? Izhajava iz družin, kjer je branje visoko cenjeno, najini mami sta prava knjižna molja. Ena je celo profesorica slovenščine, druga pa angleščine. Lahko bi rekli, da so nama bile knjige položene že

v zibelko. Očitno najino strast do branja delijo tudi drugi sovrstniki, saj jih ima 57 % slovenskih in 66 % tujih trenutno najljubšo knjigo. Pri obeh skupinah je to Harry Potter britanske pisateljice J. K. Rowling. Nič čudnega, saj knjige o tem najstniškem čarovniku že kar nekaj let zasedajo prvo mesto med najbolj prodajanimi tako v slovenskih kot v tujih knjigarnah (na primer Kindle). Presenetilo pa naju je, da medtem ko slovenski najstniki najraje prebirajo žanr mladinske fantazije, v katero spada tudi prej omenjena knjiga, v tujini prebirajo tudi ljubezenske ali celo erotične romane in naslove, za katere midve sploh še nisva slišali. Sprašujeva se, če je izbor najljubših filmov, serij in knjig odvisen od najstnikov samih, ali imajo nad našo izbiro kaj vpliva tudi starši? Ali je čas, ki ga preživimo nad zasloni pametnih telefonov neomejen ali nam ga starši omejujejo? V najinem primeru oboje drži. Glede na rezultate iz tujine pa bi lahko sklepali, da je čez planke nekoliko drugače.

Kako pa je z usmerjenim prostim časom in najstniki? Ugotovili sva, da jih malo, le 28 % slovenskih in le 14 % tujih, obiskuje glasbeno šolo in se uči igranja glasbila, večji odstotek pa trenira v različnih športnih klubih; takih je 61 % slovenskih in 53 % tujih najstnikov. Pri tem se več kot 30 % slovenskih najstnikov giba več kot 6 ur tedensko, na drugi strani je takih le 6 % tujih najstnikov. Vsekakor se nama ti podatki zdijo zaskrbljujoči, sploh v luči tega, da vsak deseti slovenski najstnik gibanju tedensko nameni do 30 minut časa, v tujini pa je takih skoraj ena tretjina najstnikov!

Tretja hipoteza se je nanašala na najstnike in šolo, glasila pa se je **Slovenski najstniki porabijo manj časa za šolo kot najstniki iz tujih držav**. Hipotezo sva po preučevanju zbranih podatkov ovrgli, saj se je izkazalo, da slovenski najstniki na splošno šoli namenijo za nekaj odstotkov več svojega časa doma. Res pa je, da vsak deseti najstnik naše šole za šolske obveznosti porabi več kot 3 ure dnevno, pri najstnikih iz Francije, Italije, s Poljske in z Danske pa je takih 14 %. Obremenjenost s šolo je pri vseh najstnikih podobna, največ, 39 %, jih čuti srednjo obremenitev. Se pa bolj uspešni v šoli počutijo slovenski najstniki (polovica vseh anketiranih), medtem ko se kar 6 % najstnikov v tujini počuti neuspešno.

Za konec nekaj najinih misli. V tujini raje igrajo video igrice, mi se raje družimo v živo s prijatelji. Telefon je med tujimi najstniki bolj priljubljen kot med najstniki iz Slovenije, ali pa je

čas, ki ga tuji najstniki lahko preživijo nad zasloni pametnih napravic bolj neomejen. Slovenski najstniki se raje zatekamo v domišljijiski svet, medtem ko v tujini že stopajo na pot odraslosti, ljubezni, spolnosti. Prosti čas slovenskih najstnikov je bolj usmerjen kot prosti čas najstnikov iz tujine. Slovenski najstniki smo bolj športni in aktivni kot naši sovrstniki iz tujine. Šola - no, ta pa ima povsod približno enako zgodbo.

Ali je trava pri sosedih res bolj zelena kot na domačem vrtu? Preberite si najino raziskovalno nalogo in si na to vprašanje sami odgovorite.

Potreben je pogum, da rasteš in postaneš, kar v resnici si.

e. e. cummings

LITERATURA

9.1 Avtorska dela

- **Bevc, S.** (2013). *Vpliv in vloga staršev in vrstnikov na najstnike*, diplomsko delo. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- **Braconnier, A.** (2001). *Kako razumeti mladostnika*. Tržič: Učila.
- **Bregant, T.** (2012). Razvoj, rast in zorenje možganov. *Psihološka obzorja*, 21, 2, 51-60.
- **Coatsworth, J. D.** (2005). V: **Kuhar, M.** (2007). Prosti čas mladih v 21. stoletju. *Socialna pedagogika*, 11, 4, 453-472.
- **Kac, N.** in **Žerovnik, T.** (2015). *Težave osnovnošolskih najtnikov*, raziskovalna naloga. Celje: OŠ Hudinja.
- **Kuhar, M.** (2007). Prosti čas mladih v 21. stoletju. *Socialna pedagogika*, 11, 4, 453-472.
- **Seršen Fras, A., Babič, M., Janjušević, P.** (2018). *Moj otrok noče v šolo: preprečevanje odklanjanja šole - kako lahko pomagata starši in kako poteka strokovna pomoč*, Ljubljana: Svetovalni center za starše otroke in mladostnike.
- **Thakkar, M.** in **Lortie, K. L.** (2020). Effects of Adults in Youths. *INOSR Arts and Management*, 6, 1, 44-48.
- **Vilčnik, N.** (2014). *Zakaj mladostniki padejo v slabo družbo in kako iz nje?*, raziskovalna naloga. Maribor: OŠ Leona Štruklja Maribor.

9.2 Elektronski viri

- **Burmen, S.** (14. 7. 2014). *Kako razumeti najstniške možgane?*
<https://www.iskreni.net/kako-razumeti-najstniske-mozgane/>

- **Chusna, A.** (24. 6. 2011). *The Influence of Idol for Teenager Personality*.
<https://english2008bfkipunirow.wordpress.com/2011/06/24/the-influence-of-idol-for-teenager-personalit/>
- **Ferčak, K.** (17. 11. 2015). *Možgani najstnikov*. <https://www.stik.si/mozgani-najstnikov/>
- **Newport Academy.** (23.10.2018). *The Facts About Teen Brain Development*.
<https://www.newportacademy.com/resources/mental-health/teen-brain-development/>
- **RaisingChildrenNetAu.** (b. d.) *Free Time and Teenagers*.
<https://raisingchildren.net.au/pre-teens/entertainment-technology/free-time-activities/free-time>
- **Vičič, A.** (2002). *Psihološke karakteristike mladostnikov*.
<https://dokumen.tips/documents/1-ales-vicic-psiholoske-karakteristike-mladostnikov.html>
- **Žigon, N.** (9. 8. 2013). Kako razumeti še tako nemogočega najstnika?
<http://www.viva.si/Psihologija-in-odnosi/5802/Kako-razumeti-%C5%A1e-tako-nemogo%C4%8Dega-najstnika>

9.3 Slikovni viri

- Slika 1: Razvoj možganov od 26. tedna gestacije do obdobja najstništva, dostopno na: http://psiholoska-obzorja.si/arhiv_clanki/2012_2/bregant.pdf, 17.12.2020.
- Slika 2: Fotografija limbične regije in prefrontalnega korteksa, dostopno na: https://www.sinapsa.org/eSinapsa/stevilke/2019-17/257/mozgani_mladostnikov, 17.12.2020
- Slika 3: Najstnica v sobi polepljeni s posterji idola, dostopno na: <http://archive.jsonline.com/entertainment/musicandnightlife/bieber-fans-have-to-be-seen-to-be-beliebed-qa79826-174858541.html/> , 16.12. 2020.
- Slika 4: Najstnica v pogovoru z mamo, dostopno na: <https://www.iskreni.net/kaksne-starse-potrebujejo-najstniki/>, 20. 2. 2021.
- Slika 5: Najstniki v svoji družbi, dostopno na: <https://www.bibaleze.si/najstniki/najstnik-in-decembrske-zabave.html>, 20. 2. 2021.
- Slika 6: Težave v šoli, dostopno na: <https://www.delo.si/nedelo/dovolj-je-star-da-nosi-odgovornost-za-solo/>, 20. 2. 2021.

PRILOGA

10.1 Spletna anketa

Dragi vrstniki,

sva Nikolaja in Nika, učenki 8. a razreda, in letos sva se odločili raziskovati življenje nas, najstnikov. Najina raziskovalna naloga nosi delovni naslov Življenje najstnikov v Sloveniji in po Evropi. Raziskovali bova najstniški vsakdan, prosti čas, obremenjenost s šolskimi obveznostmi in soočanje s poukom na daljavo. Prosiva, da iskreno odgovorite ne nekaj kratkih vprašanj in s tem sodelujete v najini raziskavi. Anketa je popolnoma anonimna.

Hvala za sodelovanje.

Označi svoj spol

- Moški
- Ženski

Tvoja starost

- 11 let
- 12 let
- 13 let
- 14 let
- 15 let

1. Kako najraje preživljaš prosti čas?

- druženje s prijatelji v živo
- druženje z družinskimi člani
- gibalne, rekreativne dejavnosti
- družabna omrežja
- videoigrice
- gledanje filmov, serij, oddaj (na TV ali internetu)
- brskanje po internetu (razne novice, zanimivosti, Youtube ...)
- ustvarjalne aktivnosti (risanje, slikanje, oblikovanje, modelarstvo, druge ročne spretnosti)
- poslušanje glasbe
- branje
- Drugo:

2. Tvoj najljubši glasbenik/glasbenica ali glasbena skupina?
 - nimam najljubšega glasbenika/glasbenice oz. skupine
 - najljubši glasbenik/glasbenica oz. skupina

3. Več poslušaj glasbo domačih (slovenskih) ali tujih izvajalcev?
 - slovenski izvajalci
 - tuji izvajalci

4. Katero zvrst glasbe najraje poslušaj?
 - pop
 - rock
 - hip hop
 - rap
 - elektronska glasba
 - Drugo:

5. Tvoj najljubši film ali serija:
 - ne gledam filmov in serij
 - moj najljubši film ali serija je:

6. Katera zvrst filmov ali serij ti je najbolj všeč?
 - animirani filmi
 - znanstvena fantastika (sci-fi)
 - komedija
 - najstniška drama
 - pustolovski (adventure)
 - akcijski
 - Drugo:

7. Katero resničnostno oddajo najraje gledaj?
 - ne gledam resničnostnih oddaj
 - najraje gledam:

8. Katera je trenutno tvoja najljubša knjiga?

- Trenutno nimam najljubše knjige
- Naslov moje trenutno najljubše knjige

9. Koliko časa na dan uporabljaš telefon (za zabavo/sprostitev)?

- 0 do 30 minut na dan
- 30 min do 1 uro na dan
- od 1 do 2 uri na dan
- 2 uri do 3 ure
- več kot 3 ure dnevno

10. Katero aplikacijo/družabno omrežje največ uporabljaš?

- Instagram
- Viber
- Snapchat
- Tik Tok
- Drugo:

11. Kolikokrat na teden se v prostem času v živo družiš s prijatelji (izven šole, ko ni Covida-19)?

- vsak dan
- 5-6 krat na teden
- 3-4 krat na teden
- 1-2 krat na teden
- ne družim se vsak teden

12. Ali obiskuješ glasbeno šolo?

- Ne
- Da

13. Ali aktivno treniraš kakšen šport? (trener, klub)

- Ne.
- Da.

14. Koliko časa tedensko se izven šole in treningov - v prostem času rekreativno giblješ - sprehodi, tek, športne igre z vrstniki ...

- do 30 minut tedensko
- od 30 minut do 1 uro tedensko
- od 1 do 2 uri tedensko
- od 2 do 3 ure tedensko
- od 3 do 4 ure tedensko
- od 4 do 5 ur tedensko
- od 5 do 6 ur tedensko
- več kot 6 ur tedensko

15. Koliko časa na dan se družiš s starši (pogovor, družabne aktivnosti, pomoč pri gospodinjskih opravilih)?

- 0 do 30 minut na dan
- 30 minut do 1 uro na dan
- od 1 do 2 uri na dan
- od 2 do 3 ure na dan
- več kot 3 ure na dan

16. Koliko časa na dan porabiš za šolske obveznosti doma, izven pouka (domača naloga, učenje, branje)?

- do 30 minut na dan
- od 30 minut do 1 ure na dan
- od 1 do 2 uri na dan
- od 2 do 3 ure na dan
- več kot 3 ure na dan

17. Koliko te obremenjujejo šolske obveznosti?

- sploh me ne obremenjujejo
- malo
- srednje
- precej
- zelo me obremenjujejo

18. Kako pomembna je zate učna uspešnost v šoli?

- sploh ni pomembna
- malo
- srednje

- precej
- zelo pomembna

19. Kako uspešen/-a se počutiš v šoli?

- popolnoma neuspešen
- Malo
- Srednje
- Precej
- Zelo uspešen

20. Kako sprejet/-a se počutiš med vrstniki v šoli?

- Popolnoma nesprejet
- Malo sprejet
- Srednje sprejet
- Precej sprejet
- Zelo sprejet

21. Imaš kakšne težave pri pouku na daljavo?

- Nimam težav
- Imam težave